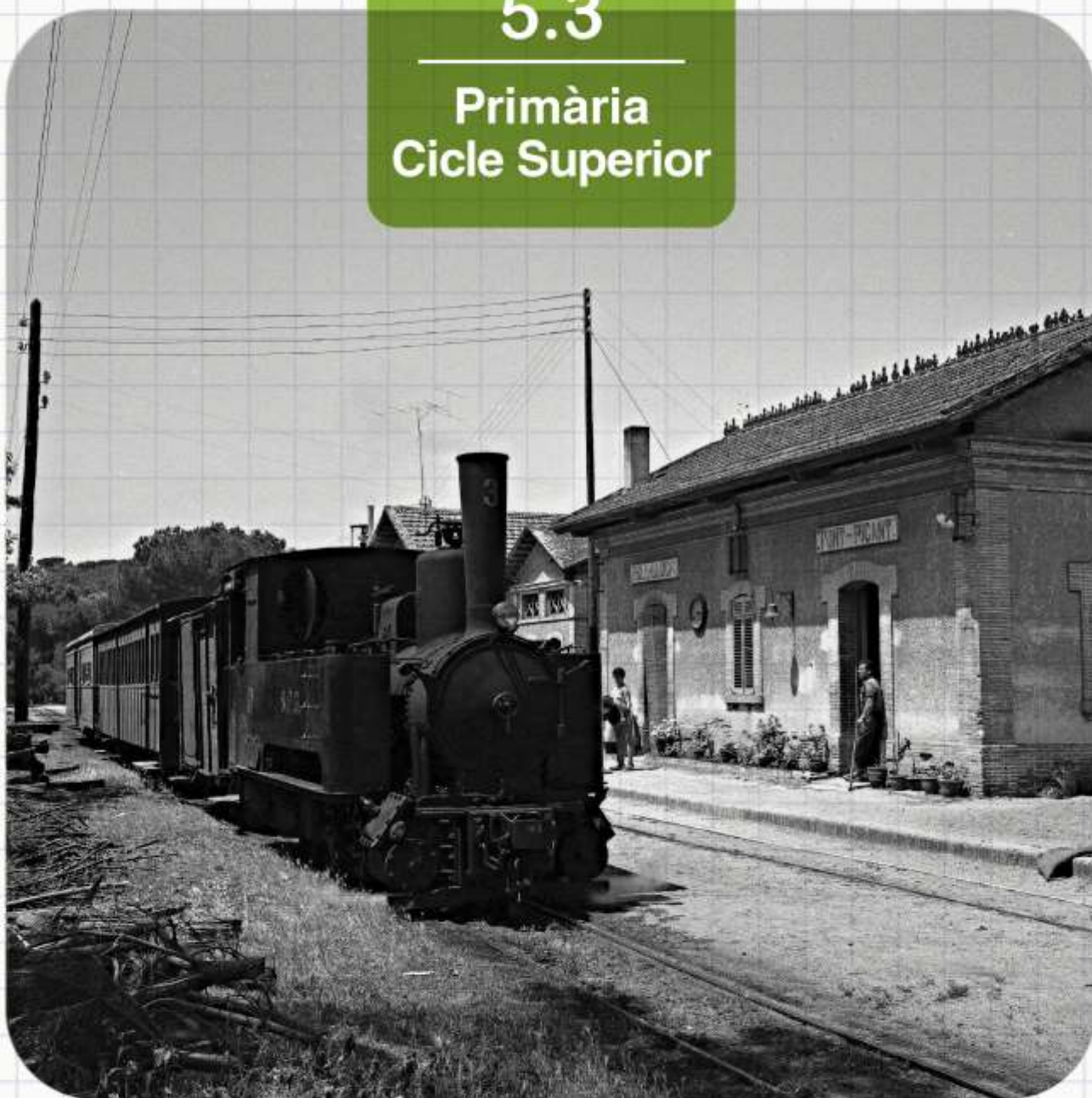

PROPOSTA
DIDÀCTICA

5.3

Primària
Cicle Superior

GUIXOLS
SOBRE
RODES
CARRETERA
I VIA

Comencem un llarg trajecte:

QD 3 PRIMÀRIA Cicle superior

Maria Calzada

EXTRACTE

Quadern didàctic elaborat a partir de fons documentals de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols amb l'objectiu de conèixer la creació i la història de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona i el seu context.

Presentació

El material que teniu a continuació, ha estat creat en motiu de la celebració del 125è aniversari de la inauguració del ferrocarril Sant Feliu de Guíxols – Girona.

Es tracta d'un seguit de propostes didàctiques que, partint del nucli temàtic del tren, volen ser una eina a disposició de la comunitat educativa de les poblacions que visqueren l'arribada, els beneficis del servei del ferrocarril i del progressiu i provocat declivi d'un transport que esdevingué una institució al baix Empordà durant els 75 anys que prestà serveis a la comarca.

És per això que aquest material està pensat per poder-ne conèixer la història més propera per l'alumnat de Sant Feliu, Castell d'Aro, Sant Cristina d'Aro, Llagostera, veïnat de l'Esclet, Cassà de la Selva, Llambilles, Quart i Girona.

Pel que fa al currículum de secundària, el tren obté un espai privilegiat sorgit dels avenços de la tecnologia vinculats a l'estudi de la Revolució Industrial, en les matèries de Socials 4t d'ESO i Història de 1r de Batxillerat. L'estudi de les circumstàncies de la seva aparició i les conseqüències socials, polítiques i financeres de la seva implantació i mala gestió, com a una de les causes de la Revolució del 68, les trobem en el currículum d'Història de 2n de Batxillerat.

Metodologia

Atès la gran riquesa del fons de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona, que es troba a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, hem elaborat unes activitats que van teixint la història del tren.

La metodologia treballada en aquests materials es basa en el treball de coneixement a través de la descoberta, la pregunta per introduir i el "fer pensar" els perquè de les diverses situacions que ens van portant per la història del tren, com si es tractés del seu propi recorregut.

Per poder aplicar aquesta metodologia, és imprescindible treballar a partir de les informacions que ens aporten les fonts primàries, bàsicament les documentals, d'arxiu, ja siguin textuals o iconogràfiques: fons de la Companyia, premsa i fotografies.

Altres fonts que situen el context, les trobem en fragments de l'obra literària de Gaziol, en el seu llibre "Sant Feliu de la Costa Brava", com a testimoni directe del període esmentat, i l'obra "Sant Feliu de Guíxols, una lectura històrica", d'Àngel Jiménez.

Estructura dels Quaderns

La seqüència dels continguts ens fa passar per sis apartats en cadascun dels QD :

1.El Sant Feliu que volia un tren	On i com comença l'aventura: el context
	La gent
	Economia: de què vivia la gent de Sant Feliu?
	Personatges: Gaziel
2.El naixement del tren	La creació de la Companyia
	La construcció del tren
	Els vagons
	Els oficis del tren
3.La inauguració: el tren comença a rodar	Actes d'inauguració
	El primer viatge
	L'exposició de Belles Arts
	Personatges: Casas i Heriz
4.Els usos del tren: el tren en marxa	La idea de viatge: el temps
	Temps de pau: usos del tren
	Temps de guerra: el tren com a estratègia
	Les persones: viatgers i soldats
5.El final del tren: nous interessos, nous criteris	Ampliació del ramal del port
	Arranjament de camins
	L'últim viatge
	Les persones i el sentiment de comiat
6. L' ara: el record del tren	L'oblit
	Fem de periodistes: transformació i records
	Nous usos

Cadascun d'aquests capítols, 5, més la introducció i la coda, porten també un ritme intern com el del sotragueig d'un tren en marxa: 4 apartats que ens situen, ens motiven, ens expliquen i ens aporten en cada cas l'element humà. En aquest darrer apartat, s'ha tractat sovint dels protagonistes.

Continguts treballats. Àrees implicades

Seguint el fil dels materials, hem pogut treballar no només àrees pròpies de la tecnologia i la història d'aquest mitjà de transport, sinó que a través dels textos i les imatges, es treballa llengua, geografia, demografia, economia, societat, medi ambient, música, que vinculen aspectes del coneixement del medi més immediat, i local, amb els generals.

En aquest quadern, seguint la història del tren, es demanen activitats que se'n deriven i abracen temes del currículum de Ciències Socials, - l'arribada del ferrocarril a l'Estat espanyol, el context del moment, el paper del ferrocarril i la seva relació amb àmbits tant diversos com la Història de la Música, - Josep Anselm Clavé, Pau Casals –, l'imperialisme de finals del XIX, el tema del Marroc, a principis del XX, la Guerra Civil espanyola i les dues guerres mundials, - així com la relació i la seva contextualització.

Les competències treballades són les que s'estableixen a "Competències bàsiques de l'àmbit social. Ciències socials: geografia i història. Identificació i desplegament a l'Educació Secundària Obligatoria, editat per la Generalitat de Catalunya.

Competències bàsiques Ciències Socials (Secundària)

DIMENSIÓ HISTÒRICA

COMPETÈNCIA 1: Analitzar els canvis i les continuïtats dels fets o fenòmens històrics per comprendre'n la causalitat històrica.

Continguts clau • Cronologia i temps històric. • Coneixements històrics temporals. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • Elements de canvi i continuïtat entre etapes històriques. Arrels històriques de la contemporaneïtat. • El passat i el present de Catalunya en el context d'Espanya i d'Europa. • Les dones en la història i en les societats actuals.

1. Cronologia i temps històric. Cronologia de la vida del tren. Present a l'inici de cada tema. Cronologia dels esdeveniments bèl·lics del segle XX.

2. Coneixements històrics temporals. Se segueix el curs dels esdeveniments des del punt de vista de la ciutat de Sant Feliu.
3. Elements de canvi i continuïtat, a partir de la comparativa entre la situació viscuda i el què ens ha quedat. La pervivència de maneres de fer: gastronomia, patrimoni arquitectònic, musical, entre d'altres. Comparació de fotografies.
4. Comparativa amb el context general.
5. Les dones en la història apareixen en diversos moments, en imatges i en exercici de producció de textos.

COMPETÈNCIA 2: Aplicar els procediments de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.

Continguts clau • Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Fonts primàries i secundàries. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • La memòria històrica. • Models d'interpretació geogràfics i de fets històrics. • Anàlisi d'imatges i referents estètics. Descodificació de llenguatges icònics, simbòlics i audiovisuals.

1. El treball amb fonts primàries i secundàries han estat la base de tots els capítols. En fonts secundàries per contextualitzar.
2. Vocabulari i glossari, apareixen en gairebé totes les activitats de descoberta del document, com a comprensió escrita, o directament com a exercici de vocabulari.
3. Empatia històrica: en moltes de les activitats on demanem que es posin en el lloc dels protagonistes o quina actitud prendrien davant dels fets.
4. La memòria històrica: El tema en si mateix, ja és pròpiament memòria històrica.
5. Anàlisi d'imatges: una de les fonts són les fotografies històriques.

COMPETÈNCIA 3: Interpretar que el present és producte del passat, per comprendre que el futur és fruit de les decisions i accions actuals.

Continguts clau • Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • La memòria històrica. • Elements de canvi i continuïtat entre etapes històriques. Arrels històriques de la contemporaneïtat. • El passat i el present de Catalunya en el context d'Espanya i Europa.

1. Arrels històriques de la contemporaneïtat. Descoberta, observació i anàlisi dels elements del ferrocarril, i de la ciutat amb els canvis i permanències. El nom dels carrers. L'ús actual del traçat i dels edificis.
2. La relació dels esdeveniments en el context de la Catalunya del tombant del segle xx.

Es repeteixen molts ítems de la competència 2.

COMPETÈNCIA 4: Identificar i valorar la identitat individual i col·lectiva per comprendre la seva intervenció en la construcció de subjectes històrics.

Continguts clau • Estratègies comunicatives en situacions d'interacció oral. • Vincles entre el passat, el present i el futur. L'empatia històrica. • La memòria històrica. • Elements de canvi i continuïtat entre etapes històriques. Arrels històriques de la contemporaneïtat. • El passat i el present de Catalunya en el context d'Espanya i d'Europa. • Les dones en la història i en la societat actual.

1. Interacció oral. Segons la dinàmica que es porti a la classe, tota l'activitat es pot desenvolupar de manera oral.

Es repeteixen molts ítems de les competències 2 i 3.

DIMENSIÓ GEOGRÀFICA

COMPETÈNCIA 5: Explicar les interrelacions entre els elements de l'espai geogràfic, per gestionar les activitats humanes en el territori amb criteris de sostenibilitat.

Continguts claus • Cerca, anàlisi i contrast d'informacions diverses. Trets demogràfics, econòmics, socials, polítics i culturals de la societat catalana, espanyola, europea i del món. Població i poblament. Migracions.

1. Un mateix esdeveniment és treballat a partir de diverses fonts per contrastar.
2. Trets demogràfics, econòmics socials, polítics i culturals.
3. Població i poblament. Apartats de demografia.

COMPETÈNCIA 6: Aplicar els procediments de l'anàlisi geogràfica a partir de la cerca i l'anàlisi de diverses fonts, per interpretar l'espai i prendre decisions.

• Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Cerca, anàlisi i contrast d'informacions diverses. • Lectura i interpretació de mapes, plànols i imatges de diferents característiques i suports. Eines d'orientació espacial.

1. Textos descriptius, interpretatius i vocabulari. El Baix Empordà i el Gironès : territori i paisatge.
2. Lectura i interpretació de mapes. Mapes comarcals. Plànols locals. Plànols de l'itinerari del ferrocarril. Paisatge.

COMPETÈNCIA 7: Analitzar diferents models d'organització política, econòmica i territorial, i les desigualtats que generen, per valorar com afecten la vida de les persones i fer propostes d'actuació.

Continguts clau • Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Models d'interpretació geogràfics i de fets històrics. • Cerca, anàlisi i contrast d'informacions diverses. • Lectura i interpretació de mapes, plànols i imatges de diferents característiques i suports. Eines d'orientació espacial. • Trets demogràfics, econòmics, socials, polítics i culturals de la societat catalana, espanyola, europea i del món. Models econòmics. • Organització política i territorial: àmbits local, nacional i internacional.

1. Textos descriptius i interpretatius de l'organització política de l'època i comparació.
2. Trets demogràfics, econòmics, socials, polítics i culturals de la societat a partir de la visió de Sant Feliu i la comarca en el context general de Catalunya.
3. Model econòmic derivat de la Revolució Industrial.
4. Organització política i territorial. El plantejament de les Guerres que hi apareixen. Organització del poder.

DIMENSIÓ CULTURAL I ARTÍSTICA

COMPETÈNCIA 8: Analitzar les manifestacions culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.

Continguts clau • La diversitat cultural i religiosa com a riquesa de les societats. Relativisme cultural.

1. La diversitat cultural i religiosa : la societat i l'imaginari col·lectiu. L'aplec del Remei. Les manifestacions culturals : concerts, associacionisme coral, el sardanisme, l'escola, el periodisme durant el període. La figura de Gaziel. L'exposició de Belles Arts en el marc dels actes d'inauguració del ferrocarril.

COMPETÈNCIA 9: Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn.

Continguts clau • Defensa, protecció i difusió del patrimoni historicoartístic i cultural. • Canvis, continuïtats i ruptures en el món de la cultura i l'art, i en les mentalitats.

1. Defensa, protecció i difusió. Els edificis –les estacions- i el seu ús actual
2. El patrimoni industrial de Sant Feliu de Guíxols. Estat de la qüestió

COMPETÈNCIA 10: Valorar les expressions culturals pròpies, per afavorir la construcció de la identitat personal dins d'un món global i divers.

Continguts clau • Identitats personals i col·lectives. Pertinença i cohesió social.

1. Identitats personals i col·lectives. Present en tots els capítols en l'apartat 4: els protagonistes. Diversos treballs de recerca biogràfica: Gaziell, Pau Casals, Josep Anselm Clavé, Joan Casas, Enric Heriz, Juli Garreta, artistes pintors de l'exposició de Belles Arts.

DIMENSIÓ CIUTADANA

COMPETÈNCIA 11: Formar-se un criteri propi sobre problemes socials rellevants per desenvolupar un pensament crític.

• Continguts clau. Textos de les ciències socials: descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació, i vocabulari propi. • Estratègies comunicatives en situacions d'interacció oral. • Drets humans. • Situacions de desigualtat, injustícia i discriminació. • Identitats personals i col·lectives. Pertinença i cohesió social.

1. Els usos del tren. La seva substitució per l'autobús. El model del servei públic de mobilitat.
2. Les conseqüències de la Guerra Civil en la població. La repressió sobre els treballadors durant els anys 40.

COMPETÈNCIA 12: Participar activament i de manera compromesa en projectes per exercir drets, deures i responsabilitats propis d'una societat democràtica.

• Continguts clau • Funcionament del sistema democràtic. • Drets humans. • Situacions de desigualtat, injustícia i discriminació. •

1. L'actualitat. El record del tren. Les vies verdes. Debat sobre el model de transport.

2. La conservació del patrimoni del Ferrocarril.

COMPETÈNCIA 13: Pronunciar-se i comprometre's en la defensa de la justícia, la llibertat i la igualtat entre homes i dones

Continguts clau • Les dones en la història i en les societats actuals. • Cerca, anàlisi i contrast d'informacions diverses. • Funcionament del sistema democràtic. • Drets humans. • Situacions de desigualtat, injustícia i discriminació. • Focus de conflicte en el món actual. • Identitats personals i col·lectives. Pertinença i cohesió social.

1. Tema transversal: el paper de la dona en aquesta història.
2. Qui treballava a la Companyia del Ferrocarril.
3. El transport de viatgers.

Comencem un llarg trajecte:

INTRODUCCIÓ

EXTRACTE

Quadern didàctic elaborat a partir de fons documentals de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols amb l'objectiu de conèixer la creació i la història de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona i el seu context.

Què en sabem del tren de Sant Feliu de Guíxols?

Antigament, hi havia un tren que anava de Sant Feliu de Guíxols a Girona passant per tot de pobles que anem trobant entremig.

 Has pujat en un algun tren? Cap a on anaves? El viatge et va agradar?

Hola! Sóc el carrilet de Sant Feliu i he vingut a explicar-vos la meva història!

Voleu pujar? Som-hi!!!

Comencem un llarg trajecte....

Cap a finals del segle XIX, Sant Feliu de Guíxols va viure un moment molt especial. Tothom tenia feina i podia viure millor. Per què? Es diu que és com si els hagués tocat la rifa. Quina rifa? La de la indústria de fabricació de taps de suro. Un element molt petit, però molt poderós per la seva utilitat, que va fer que s'estengués arreu. Aleshores, la ciutat va veure la necessitat de construir un mitjà de transport que l'acostés al món; un mitjà de transport modern que superés els carros i volgué construir el seu ferrocarril.

✎ A partir d'aspectes com la durada del viatge, l'horari, el nombre de passatgers i el preu, planteja't les qüestions següents:

1. Quins avantatges creus que té el tren i que, en canvi, no tenien els carros i les diligències? Quins aspectes del viatge creus que van millorar si, en lloc d'anar en carros, anaven en tren?
2. Per què volien un tren si ja tenien vaixells que viatjaven per tots els mars? On volien anar?

Quin trajecte tindria? Per on passaria?

Una de les facilitats que els donaria el tren, seria acostar-los a la ciutat i, per tant, a Girona. Així, si construïen el ferrocarril, es podrien fer més fàcilment els kilòmetres que els separaven de Girona. D'aquesta idea, també en gaudirien totes les poblacions del recorregut.

✎ Recordes quines són aquestes poblacions?

Pots consultar-les en el document de l'època que hi ha a sota i escriure-les en la graella que hi ha a continuació, seguint l'ordre de l'itinerari:

Cuadro de marcha de los trenes

DISTANCIAS al origen	ESTACIONES	Trenes descendentes					DISTANCIAS al origen	ESTACIONES	Trenes ascendentes				
		N.º 2	N.º 4	N.º 6	N.º 8	N.º 10			N.º 1	N.º 3	N.º 5	N.º 7	N.º 9
Kilómetros.		Mixto	Correo	Mixto Discrecional	Mixto	Mixto	Kilómetros.		Correo	Mixto	Mixto	Mixto	Mixto Discrecional
		M.	M.	T.	T.	T.			M.	M.	T.	T.	T.
	Gerona..... (Sale)..	7.08	9.06	11.26	3.12	5.35	»	S. Feliu Guixols (sale)	4.30	6.30	12.20	2.40	5.40
3.0	Creuhereta (apadero).....	»	»	»	»	»	4.9	Castell d' Aro	4.44	6.44	12.34	2.54	5.55
6.1	Quart J.....	7.25	9.23	11.43	3.30	5.52	7.3	Santa Cristina d' Aro	4.51	6.51	12.41	3.01	6.02
8.5	Llambillas (apadero)...	»	9.32	»	»	»	9.8	Font-Picant (apadero)	4.58	6.58	12.48	3.08	6.00
13.4	Cassá de la Selva.....	7.49	9.46	12.06	3.55	6.15	18.3	Llagostera.....	5.25	7.26	1.15	3.37	6.38
20.8	Llagostera.....	8.10	10.06	12.26	4.18	6.35	25.7	Cassá de la Selva.....	5.45	7.47	1.35	3.59	7.00
29.3	Font-Picant (apadero)...	8.33	10.29	12.49	4.42	6.58	30.6	Llambillas (apadero)...	5.57	»	»	»	»
31.8	Santa Cristina d' Aro...	8.40	10.36	12.56	4.49	7.05	33.0	Quart.....	6.05	8.07	1.55	4.19	7.20
34.2	Castell d' Aro.....	8.47	10.43	1.03	4.56	7.12	36.1	Creuhereta (apadero)....	»	»	»	»	»
39.1	S. Feliu Guixols (llega).	9.00	10.56	1.16	5.09	7.25	39.1	Gerona..... (llega)	6.21	8.23	2.11	4.35	7.36

ESTACIONS

Sant Feliu de Guixols,

👁 També tens un mapa que et pot ajudar:

✎ Dibuixa una línia que vagi des de Sant Feliu a Girona passant per totes les poblacions que has escrit abans. Aquesta serà la línia del tren de Sant Feliu (no t'oblidis cap població que estigui a prop). Coincideix amb la Via Verda Girona – Costa Brava?

Quines estacions es van construir?

✎ Per pujar i baixar del tren, hem de construir uns edificis (estacions) o punts de parada sense edificis (baixadors). Reconeixes les fotografies de les estacions? Posa el nom de la localitat a cada imatge: Sant Feliu de Guíxols, Castell d'Aro, Santa Cristina, Font Picant, Llagostera, Cassà, Llambilles, Quart, la Creueta i Girona.

 Busca una imatge actual de l'estació o baixador de la teva localitat i enganxa-la a sota. Busca-la al mapa del recorregut i encercla-la.

 Explica com és actualment l'estació. Quina impressió et fa?

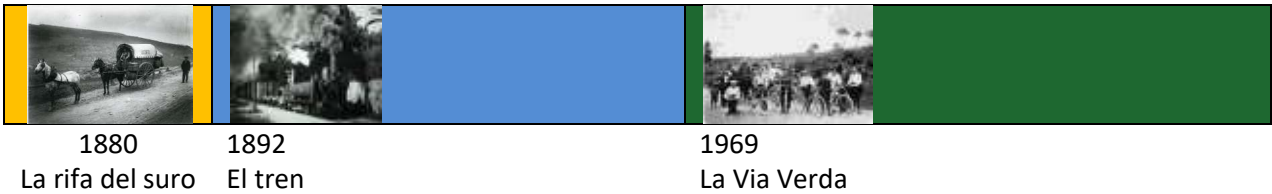

1. EL SANT FELIU QUE VOLIA UN TREN: L'abans

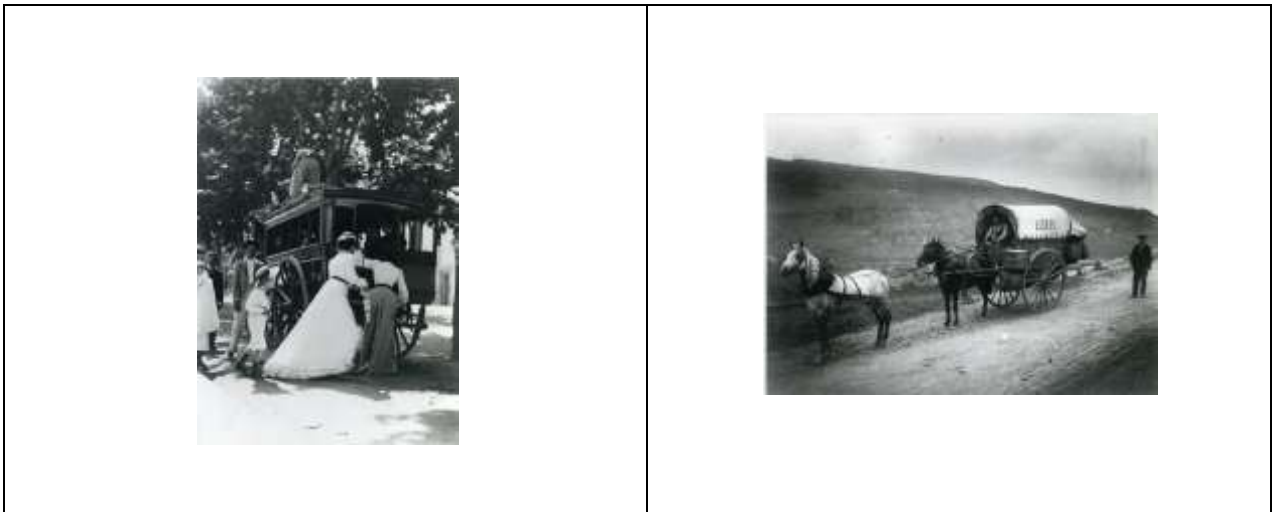
Sumari

- 1.1 ON I COM COMENÇA L'AVENTURA: EL CONTEXT
- 1.2 LA GENT
- 1.3 ECONOMIA: DE QUÈ VIVIA LA GENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS?
- 1.4 PERSONATGES: GAZIEL

1.1 ON I COM COMENÇA L' AVENTURA: EL CONTEXT

Fixa't en aquestes imatges

Gaziol ens parla de quan era petit quin record té dels transports. Llegeix el fragment que hi ha a sota.

Diligències i tartanes

“Per les vies principals de Sant Feliu [...] quan jo era petit no hi passava gairebé un carruatge en tot el dia. I els únics [...] eren la diligència de Girona, portadora del correu i la tartana de Caldes o la de Palamós. [...] perquè entre Sant Feliu i aquelles poblacions tan properes i comarcals no hi havia ni una mala carretera.”

Gaziol, *Sant Feliu de la Costa Brava*, Ed. Aedos, 1963 (p. 48-50)

✎ Segons el text. Quins eren aquests transports? Quins recorreguts feien?

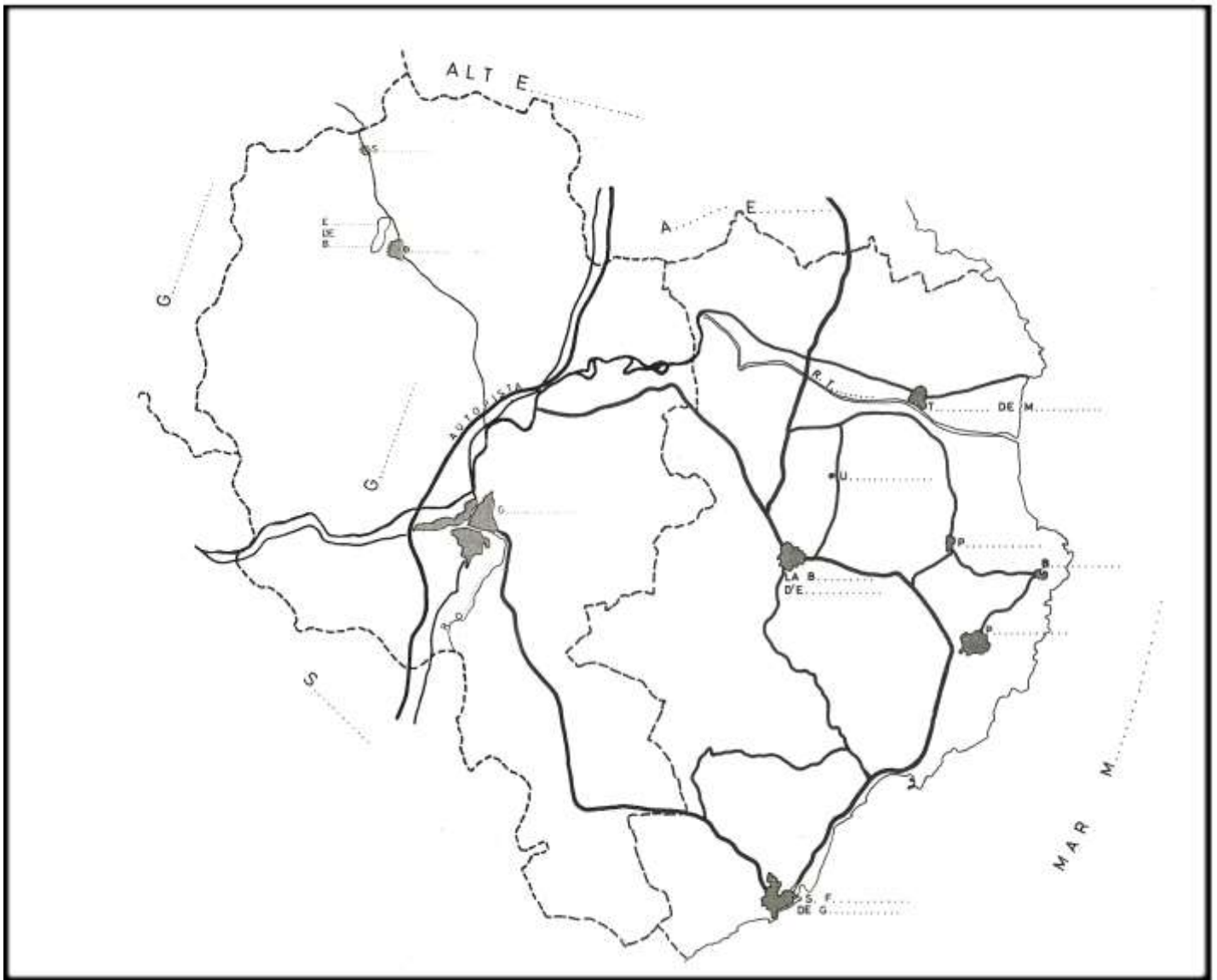
✎ Com eren? Fes la descripció tot mirant les fotografies.

✎ On situarem els fets? T'imagines com podia ser el paisatge de Sant Feliu? Posa símbols al mapa:

1. Dibuixa les muntanyes: massís de les Gavarres, puig d'Arques, l'Ardenya, puig de Cadiretes, etc.
2. Ressegueix en blau el riu Ridaura.
3. Completa el nom del mar Mediterrani
4. Dibuixa les viles i ciutats: Sant Feliu de Guíxols, Llagostera, Cassà de la Selva, Santa Cristina d'Aro, etc.

Llegenda

1.2 LA GENT

Quina era la gent de Sant Feliu de Guíxols que va pensar que es necessitava un tren? Com era Sant Feliu de Guíxols pel que fa a la població?

Tot seguit veuràs unes informacions que ens ajudaran a descobrir quina era la gent que va viure el procés de creació del tren.

El creixement de la vila

“[...] el nucli de la ciutat –les rambles i sobretot el Passeig– s’erigí en l’espai preferit de la burgesia industrial i comercial guixolenca. [...] la ciutat es dotà de les infraestructures més modernes: l’aigua domèstica, les clavegueres, la il·luminació de gas a les cases (1882) i als carrers (1883).”

Àngel Jiménez *Sant Feliu de Guíxols. Una lectura històrica*
Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i Diputació de Girona, 1997

 Respon les preguntes següents:

Reconeixes aquest espai?

Quin element de construcció hi trobem encara avui dia?

Quins elements han canviat?

Com es deia aquest espai quan van fer la fotografia? I ara? Amb quin nom el reconeixem?

Quins dels elements que el text cita com a “moderns”, es poden veure a la imatge?

Describeix com són les persones que hi apareixen.

Aquesta imatge correspon a un diari. És guarda en una hemeroteca.

✎ Respon les preguntes següents:

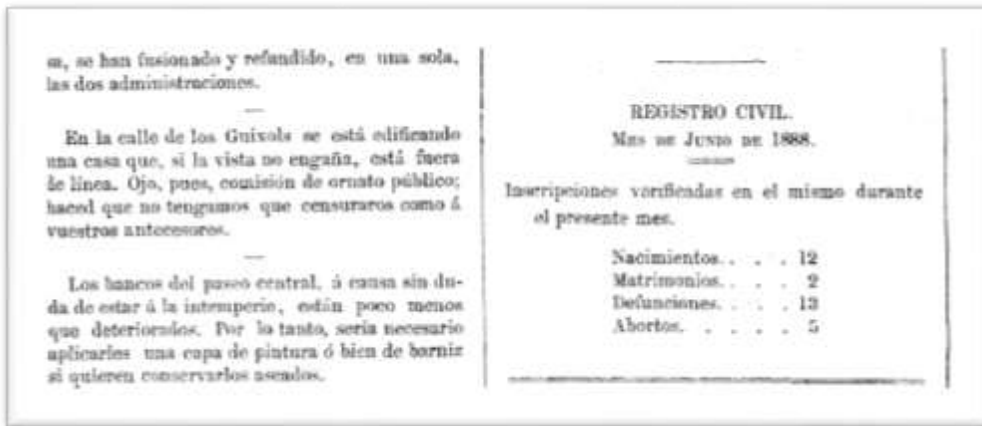
Què diries que és una hemeroteca?

Quin és el seu nom?

Cada quan apareix aquesta publicació?

En el diari setmanal *El Bajo Ampurdán*, hi trobem aquestes informacions:

Quina informació ens dóna relacionada amb la població?

Qui ens la dóna? Fixa't en el títol de l'apartat.

 Què va passar el mes de juny del 1888? Creus que la població va créixer o va disminuir? Per què?

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ

Tal com hem vist, els diaris anunciaven els canvis en la població. Però, com va anar canviant la població de Sant Feliu durant aquests anys? Observa aquestes dades de població, extretes de la Viquipèdia, i la manera com es representen a sota, en forma de gràfica:

Evolució de la població de Sant Feliu de Guíxols

1787	1857	1877	1887	1900	1910
5.090	6.515	7.773	9.219	11.333	11.327

Habitants						
12.000						
11.000						
10.000						
9.000						
8.000						
7.000						
6.000						
5.000						
4.000						
3.000						
2.000						
1.000						
	Any 1787	Any 1857	Any 1877	Any 1887	Any 1900	Any 1910

Aquesta gràfica ens indica l'evolució de la població. La línia horitzontal són els anys i la vertical el nombre d'habitants. Respon les qüestions següents:

Quin és el moment en què hi ha un creixement més important?

Què creus que podia haver passat:

- hi va haver molts naixements?
- hi va haver poques defuncions?
- va venir gent d'altres llocs?

COM ERA LA GENT?

En Gaziol ens explica els oficis que hi havia a Sant Feliu, quan ell era petit. Llegeix aquest document:

“Quan jo era petit, en aquest racó de món no hi havia més escola pública que la municipal. [...] jo vaig aprendre de llegir i d’escriure amb els fills dels llauners, sabaters, fusters i patrons pescadors del poble barrejats amb els fabricants, metges, notaris, rendistes i banquers.”

Gaziol. *Sant Feliu de la Costa Brava*
Barcelona: Editorial Aedos, 1963, p. 65

 Què vol dir? Completa posant el nom després de la definició.

✓ Persona que viu de les seves rendes (diners que cobra de lloguers o de negocis):

✓ Persona que fabrica o ven calçat:

✓ Persona que es dedica a fer o reparar les instal·lacions d’aigua o de gas (abans amb materials de llauna):

✓ Persona que té autoritat per assegurar que un document és vàlid (per exemple a l’hora de comprar una casa, fer un testament, etc.):

✓ Persona que es dedica a la banca o que dirigeix un banc:

 A quina escola anava Gaziol de petit? Com en diríem ara? Quantes escoles públiques hi havia llavors, segons ens explica Gaziol?

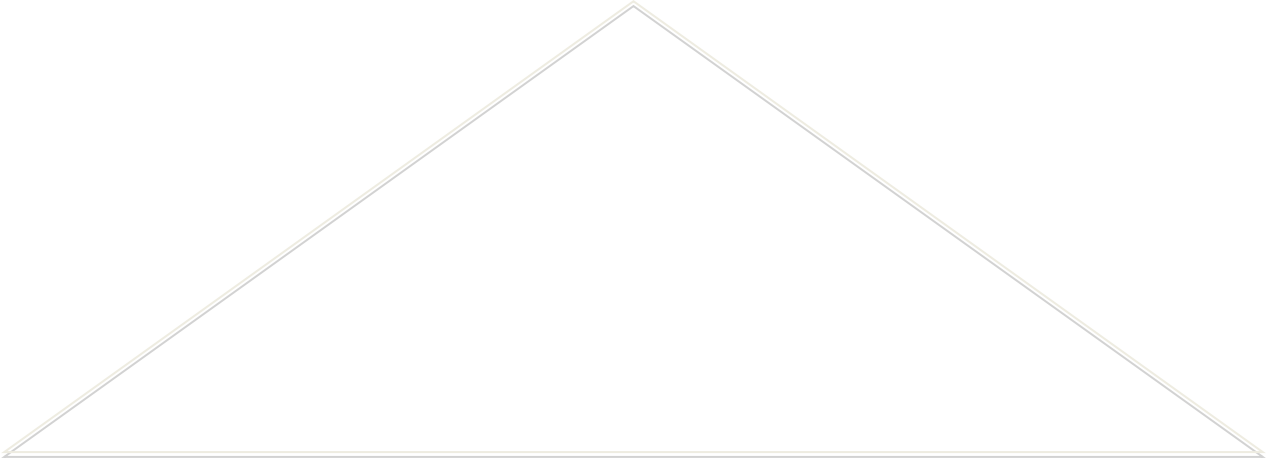

 I ara? Quin nom té la teva escola?

 Quines ocupacions o treballs ens explica Gaziell que tenien els pares dels seus companys de classe?

✎ Situa a la piràmide social els diferents oficis o professions que explica Gaziel.

1.3 ECONOMIA: DE QUÈ VIVIA LA GENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS?

✎ Fixa't en aquestes imatges de Sant Feliu de finals del segle XIX.

1. Quines creus que podien ser les activitats econòmiques o oficis de la gent de Sant Feliu?
2. Escriu una frase a sota de cada imatge que hi faci referència.

Empty rectangular box for notes or comments.

Empty rectangular box for notes or comments.

✎ Cap a l'any 1880, la gent de Sant Feliu de Guíxols vivia de :

 Llegim aquest text :

“El taper, abans de ser-ho, era un terrassà que cultivava l’horta, la vinya i el magre camp de Sant Feliu, dins la conca estretíssima que deixen lliure a una agricultura elemental els turons que la tanquen poblats d’alzines sureres.”

Gaziel. *Sant Feliu de la Costa Brava*
Barcelona. Editorial Aedos, 1963, p. 70-71

 Vocabulari. De quina paraula pot venir?

✓ *Terrassà*:

✓ *Surera*:

 Respon les preguntes següents:

1. Quina espècie d’arbre hi ha en abundància a Sant Feliu de Guíxols, segons Gaziel?

2. Què s’aprofita d’aquests arbres? Què se’n pot fer d’aquest material?

3. Qui eren els tapers? A què es dedicaven abans de ser-ne?

✎ Mira la imatge que hi ha a continuació. Recordes de què es tracta quan trobem un document amb aquest nom?

✎ Tot seguit tens un text que es va publicar el 14 de juliol de 1889. Llegiu-lo amb atenció i contesteu les preguntes següents:

Como puede cambiar la situación de un pueblo.

“[...] S. Feliu de Guíxols, era una villa pintoresca por naturaleza, hoy por su constante fabricación es un pueblo notable y que puede figurar entre los principales de Cataluña como laborioso. Si ahora es algo, ¿qué será cuando funcione el ferrocarril para ir de esta población a Gerona? Mucho más. [...]

Gran pensamiento fue el de los Sres. Casas y Heriz al poner en acción todos los esfuerzos por llevarlo a cabo. Al estar terminado, se notará la gran animación en la villa, porque vendrán más personas, tan solo a verla [...]

San Feliu, para ser notable a último grado no le falta sino una cosa, un Puerto. Quedaría con esto una población al colmo de alegría, trabajo por todos lados, nada le faltaría tanto por mar como por tierra, se poblaría de una manera extraordinaria por sobrar para todos la faena, los explotadores de la industria corchera de esta villa.”

Pedro Molero. *El Bajo Ampurdán*, 14 juliol de 1889.

 Què vol dir? Relaciona les expressions amb el seu significat:

“Villa pintoresca”
“Pueblo laborioso”
“Industria corchera”

Treball del suro, generalment de taps.
Bonic, que es podria pintar en un quadre.
Un lloc on es treballa molt (els dies que es treballen, són els laborables).

 Què ens explica el text? Elabora un redactat seguint com a guió aquestes preguntes:

1. L'autor del text, qui és?

2. De què o d'on ens està parlant?

3. Com diu que és el poble de Sant Feliu de Guíxols?

4. Pensa que encara pot ser més ? Per què? Com?

5. Quins noms de personatges ens anomena l'autor de l'escrit? Qui eren? Què van fer?

6. Què li faltaria a Sant Feliu de Guíxols per tenir-ho tot al complet, segons l'autor de l'escrit?

1.4 PERSONATGES: GAZIEL

 Molts dels textos que hem llegit en aquest apartat anaven signats amb el nom de Gaziel. Qui era Gaziel?

Busca i enganxa una foto de Gaziel

 Saps si hi ha algun lloc a Sant Feliu que porti aquest nom?

✎ Saps qui era Gaziol?

“Gaziol” era el pseudònim que feia servir Agustí Calvet i Pasqual, escriptor i periodista que nasqué a Sant Feliu de Guíxols el 1887. Amb els seus escrits coneixem com era la societat des de finals del 1800.

✎ El Sant Feliu de Gaziol i el nostre. Fixa't en la imatge següent, podria ser com ho veia Gaziol quan era petit.

1. On ha estat feta aquesta foto?

2. Existeix aquest carrer avui? Quines diferències hi trobes?

4. Com anaven vestits abans la mainada?

5. Quines diferències trobes amb els vestits que duem avui?

6. Quina mena de botiga és una “confiteria”? Com en diem ara?

 TREBALLEM EN GRUP:

Agustí Calvet i Pascual va néixer el 1887, és a dir, l'any 2017 es va commemorar un aniversari del seu naixement. Quin?

Amb el pseudònim de "Gaziel", va escriure un munt d'articles, llibres, pensaments... Feu una cerca sobre la seva vida. Munteu un mural sobre Gaziel on relacioneu:

- Sant Feliu de Guíxols. Per què li agradava tant? Què en pensava? Quins llibres va escriure parlant de la seva vila?
- El ferrocarril. Quants anys tenia quan va arribar el ferrocarril?
- Les obres que va escriure. Quants i quins llibres i articles va escriure? De què tractaven?

Com a imatges podeu dibuixar o enganxar reproduccions de les portades dels seus llibres i com a text, un petit resum de què tracta el llibre.

2. EL NAIXEMENT DEL TREN: La creació de la companyia

Sumari

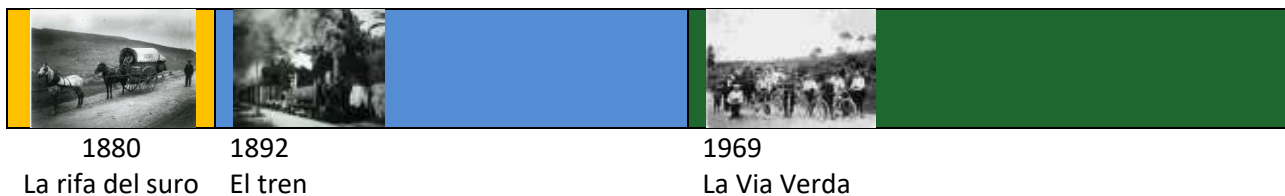
2.1 LA CREACIÓ DE LA COMPANYIA

2.2 LA CONSTRUCCIÓ DEL TREN (TERRENYS, EXPROPIACIONS, VIES, PONTS)

2.3 ELS VAGONS

2.4 ELS OFICIS DEL TREN

2.1 LA CREACIÓ DE LA COMPANYIA

El tren a sota casa

per la Mª Àngels

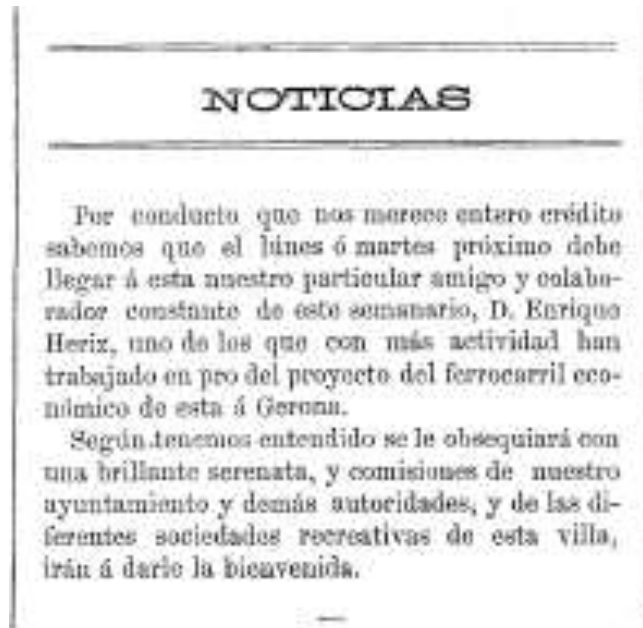
“I em vaig imaginar un tren... un tren que passaria a sota de casa. Amb uns vagons petits, com de joguina ... un tren que se m’emportaria lluny.....i deixaria la vella masia, el passat, per anar – ves qui sap on! - a l’encalç dels meus somnis”

- ✓ Què somnia la persona que parla?
- ✓ Què li pot donar el tren?
- ✓ Què pot representar el tren en aquest paisatge?

✎ A l'època dels nostres rebesavis, els diaris de paper eren el mitjà més comú per rebre notícies. A Sant Feliu era molt important el diari *El Bajo Ampurdán*. Llegim quina notícia important ens explica el dia 3 de juny de 1888:

✎ Analitzem la notícia. Respon les preguntes següents:

1. Qui arriba a Sant Feliu de Guíxols?

2. Quina relació té aquest personatge amb el tren?

3. Què volen organitzar per celebrar l'arribada d'aquesta persona?

4. Coneixes algun carrer de la població que porti aquest nom?

Concessió del tren

✎ Una concessió, és un permís per fer algun projecte. Vegem qui i quan donen aquest permís i per a què. Ara treballarem una notícia publicada a la *Gaceta de Madrid* del divendres 5 d'abril de 1889.

PARTE OFICIAL

PRESIDENCIA DEL CONSEJO DE MINISTROS

SS. MM. el REY y la REINA Regente
(Q. D. G.) y Augusta Real Familia conti-
núan en esta Corte sin novedad en su im-
portante salud.

✍ I ara, llegeix la notícia següent i comenta amb els teus companys les qüestions que es plantegen:

<p style="text-align: center;">MINISTERIO DE FOMENTO</p> <p style="text-align: center;">REAL ORDEN</p> <p>Excmo. Sr.: Vista la ley fecha 4 de Mayo art. 1.º autoriza al Gobierno para otorgar a Casas y Arxer la concesión del ferrocarril de San Feliu de Guixols á Gerona, y visado instruido para los efectos de la indicada ley, S. M. el Rey (Q. D. G.), y en su nombre el Regente del Reino, de acuerdo con lo que la Dirección general, ha tenido á bien otorgar á Casas y Arxer, la concesión, sin subvención del ferrocarril, de 75 centímetros de ancho de San Feliu de Guixols y pasando por Aro, Santa Cristina de Aro, Llagostera, Selva, Llambillas, Quart, y la Crehu</p>	<p>Gerona junto á la estación de la línea general de Tarragona á Barcelona y Francia; entendiéndose que esta concesión se otorga con sujeción á la ley especial de 4 de Mayo de 1888, á las de Ferrocarriles de 23 de Noviembre de 1877, y al proyecto, pliego de condiciones y tarifas aprobados para la línea de que se trata.</p> <p>De Real orden lo digo á V. E. para su conocimiento y demás efectos. Dios guarde á V. E. muchos años. Madrid 21 de Marzo de 1889.</p> <p style="text-align: right;">J. XIQUENA</p> <p>Sr. Director general de Obras públicas.</p>
--	--

1. Quina mena de document acabem de veure?

2. On es publica aquest diari? Quina mena de notícies explica?

3. Qui és el responsable?

4. Fixa't en la data:

5. Quin és doncs el paper del govern de Madrid? Què n'opines?

6. Explica el significat de les frases següents:

✓ “otorgar a Don Juan Casas i Arxer la concessión del ferrocarril”

✓ “sin subvención del estado”

7. Podríem escriure un petit text explicant amb les nostres paraules que:

*Al diari la _____, publicat a _____, el dia _____, ens
expliquen que*

2.2 LA CONSTRUCCIÓ DEL TREN (TERRENYS, EXPROPIACIONS, VIES, PONTS)

✎ Construir un tren vol dir un munt de feines per fer. Quines activitats són necessàries per poder posar en marxa un tren? Amb què cal comptar?

Elements necessaris per posar en marxa el projecte	Actuacions que cal fer
El territori: els terrenys, la propietat.	<i>Comprar els terrenys</i>
El traçat per on passarà el tren.	
Per salvar obstacles del terreny (rius i rieres).	
El vehicle de transport en si mateix.	
El motor que ho farà funcionar tot.	
Els punts per accedir-hi.	

✎ Fer i construir tot això vol dir diners. D'on els traurien?

Per això es van crear les “accions”. Això vol dir dividir el què costa en petites parts, perquè la gent les pugui comprar. Com els números de la loteria. Aquí sota en tens un exemple: el document gran és el valor total i les butlletes de sota són les parts petites o participacions.

Glossari:

Capital social: preu que valia tot el projecte.

Valor nominal: preu que té cada una de les petites parts en que es divideix, és a dir, el preu de cada acció.

A continuació tens un document que pot ser un exemple del què eren les accions. Mira'l i respon les qüestions que es plantegen tot seguit:

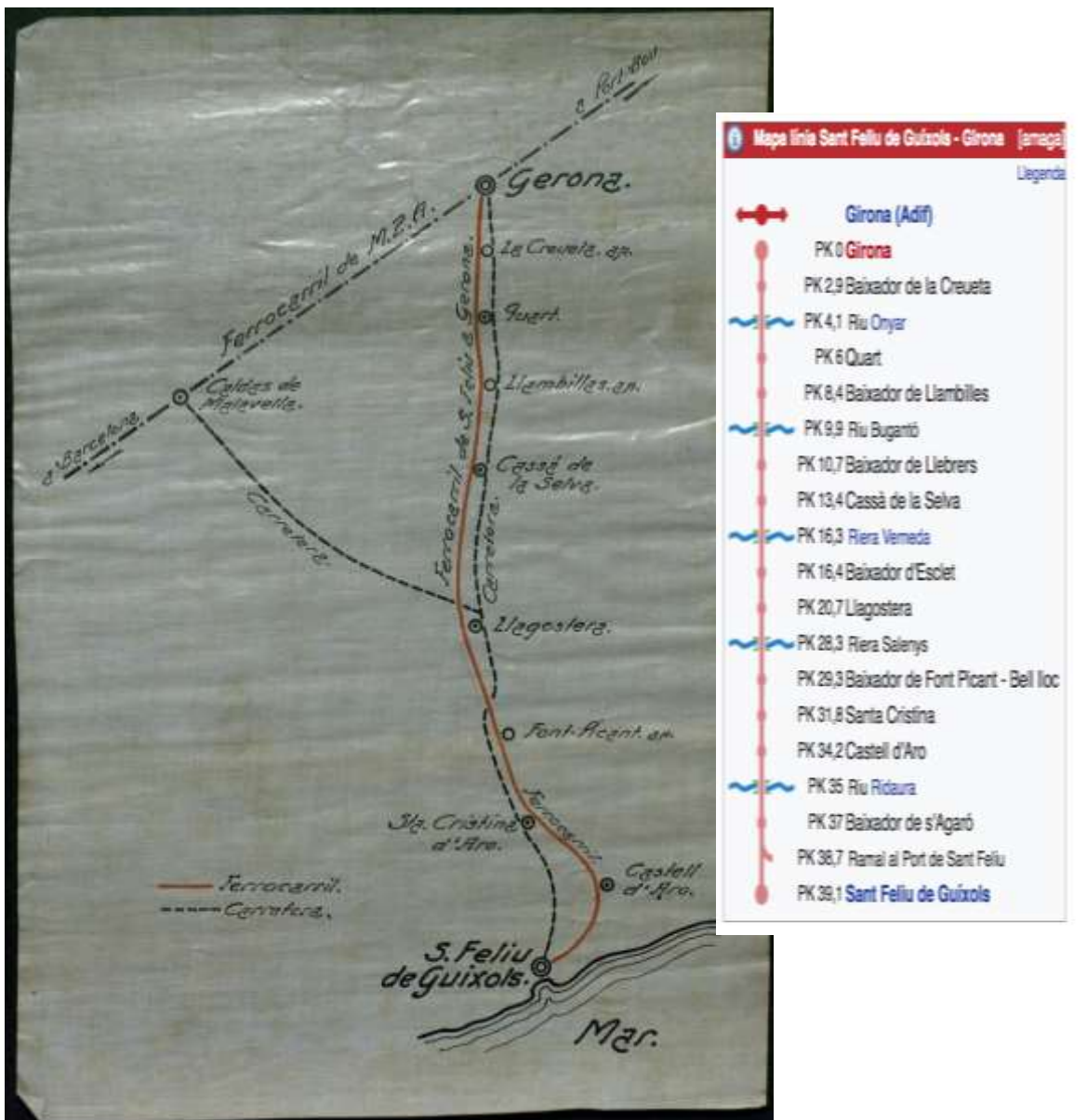
1. De quina data són aquestes accions?

2. Quin era el capital social, o sigui, el preu que valia tot el projecte? Amb quines monedes ho comptaven?

3. Quants euros serien actualment? (Recordem que 166 PTA = 1 euro)

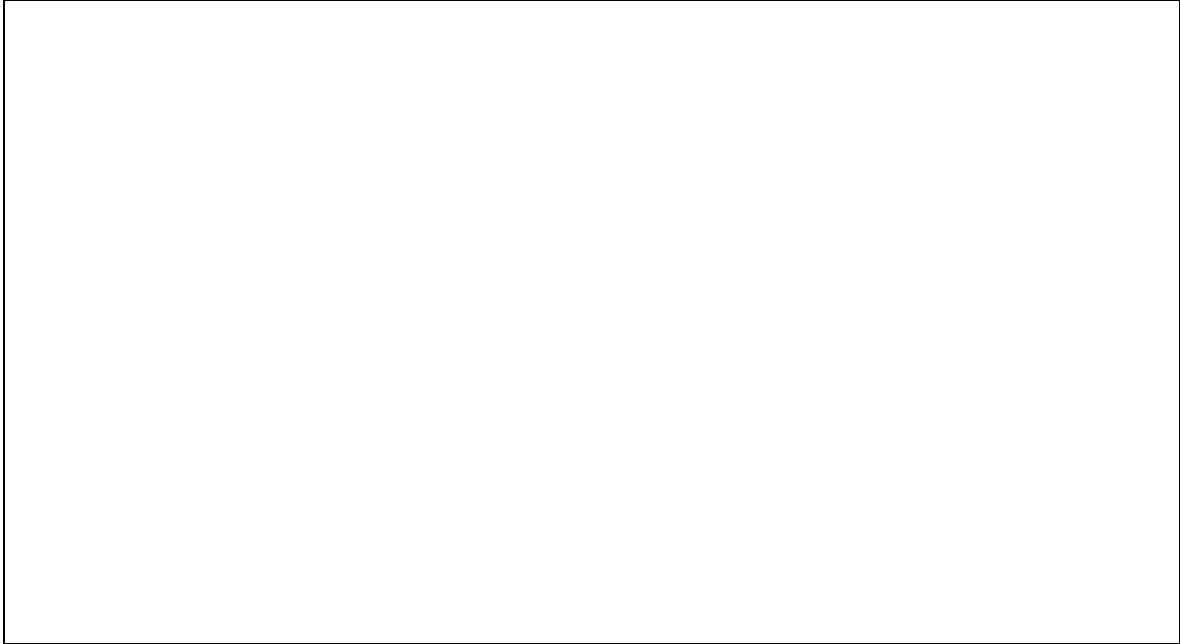
✎ Per poder construir el tren, la Companyia havia de planificar el trajecte del nou ferrocarril, amb la indicació de les parades o estacions que tindria. Aquí tenim un plànol, mira'l i respon les preguntes que hi ha a continuació:

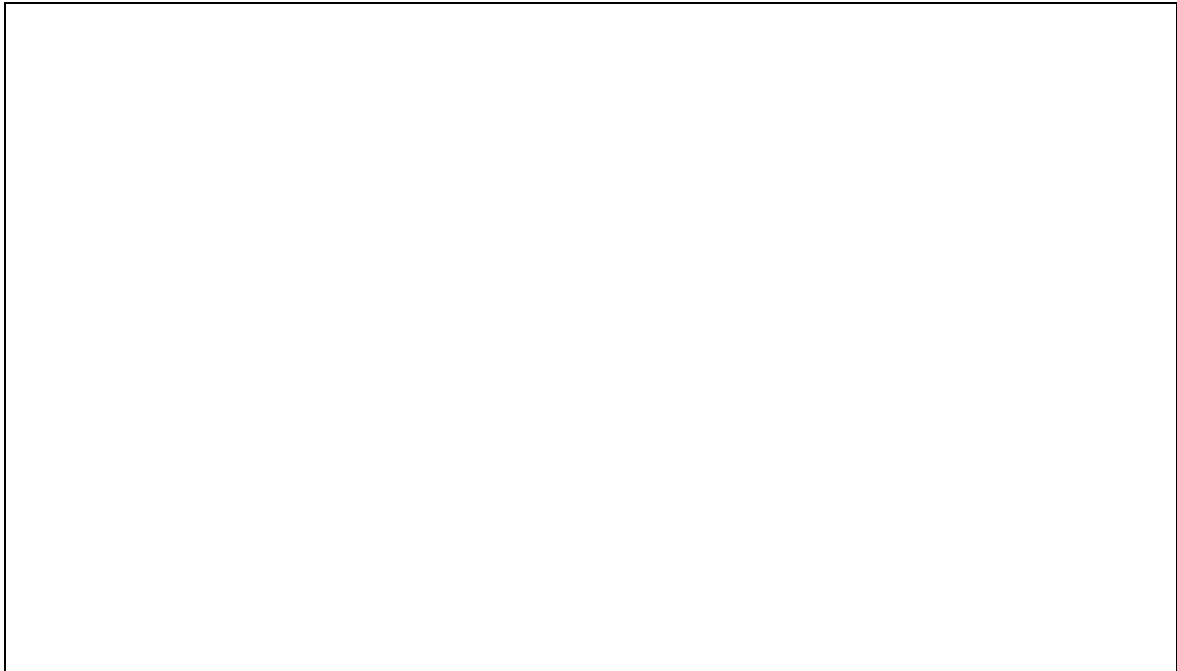
1. Quina correspon a la teva localitat? Senyala-la amb una fletxa.
 2. Ressegueix la línia que indica el trajecte del ferrocarril.
 3. Indica també amb una línia blava que travessi la línia del ferrocarril el que serien els cursos d'aigua que li calia travessar. Per identificar-los, pots consultar l'esquema que hi ha al costat del plànol oficial del trajecte: riu Ridaura, entre s'Agaró i Castell d'Aro; la riera Salenys, entre Font Picant i Llagostera; la riera Verneda, entre el baixador de l'Esclet i Cassà de la Selva; riu Bugantó, entre Llebrers i Llambilles i el riu Onyar, entre Quart i la Creueta.
- L'extensió de la línia del tren anava avançant seguint el recorregut i s'anaven tirant carrils per on passaria el tren. Explica breument què veus en la fotografia:

✎ Un cop has mirat la fotografia, respon les preguntes següents:

1. Quin és l'espai del recorregut del tren en aquesta imatge?

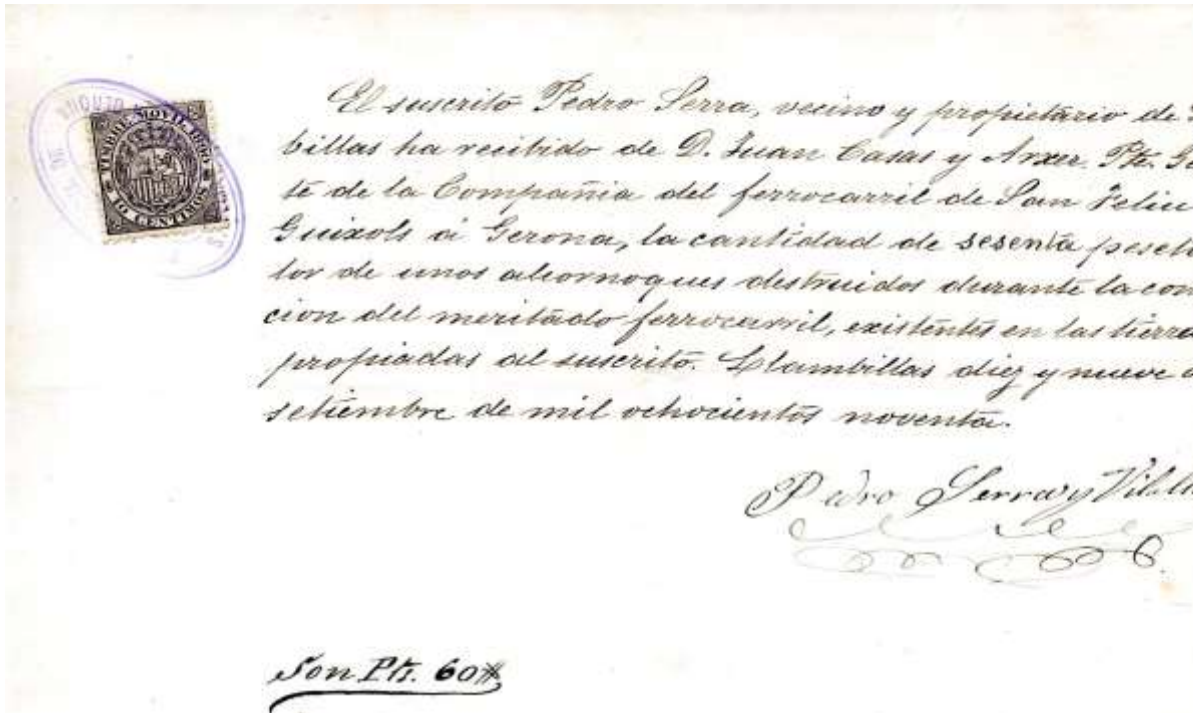

2. Què necessitava tenir la companyia per poder iniciar les obres del trajecte? Què li calia fer?

I jo, què hi guanyo amb el tren? Les indemnitzacions.

✎ Per poder construir la via del tren, la Companyia primer havia de ser propietària de les terres

per on havia de passar el trajecte, és a dir, havia de pagar o indemnitzar als autèntics propietaris d'aquests terrenys. Segurament no tothom estaria content amb l'arribada del tren, i menys, si el trajecte passava per les seves propietats. Fixem-nos en l'escrit següent:

El suscrito Pedro Serra, vecino y propietario de Llabillas ha recibido de D. Juan Casas y Arxer Presidente Gerente de la Compañía del ferrocarril de San Feliu de Guixols a Gerona, la cantidad de sesenta pesetas valor de unos alcornoques destruidos durante la construcción del meritado ferrocarril, existentes en las tierras expropiadas del suscrito. Llabillas diez y nueve de setiembre de mil ochocientos noventa"

Pedro Serra y Vilallonga

 Vocabulari. Relacionem cada paraula amb el seu significat:

Expropiar
Alcornoque
Indemnitzar

Pagar una quantitat de diners a algú a qui s'ha causat un dany.
Quedar-se amb la propietat d'algú a canvi d'un pagament modest.
Alzina surera en castellà.

 Respon les preguntes següents:

1. D'on era el senyor Pere Serra?

2. Per què rep diners del senyor Casas? Quina quantitat de diners rep?

3. Quin negoci li suposaven les alzines sureres?

4. En quina data es fa aquest contracte? Quant de temps faltava per la inauguració del tren?

5. Vist això, quant de temps va ser necessari per construir aquesta línia de ferrocarril?

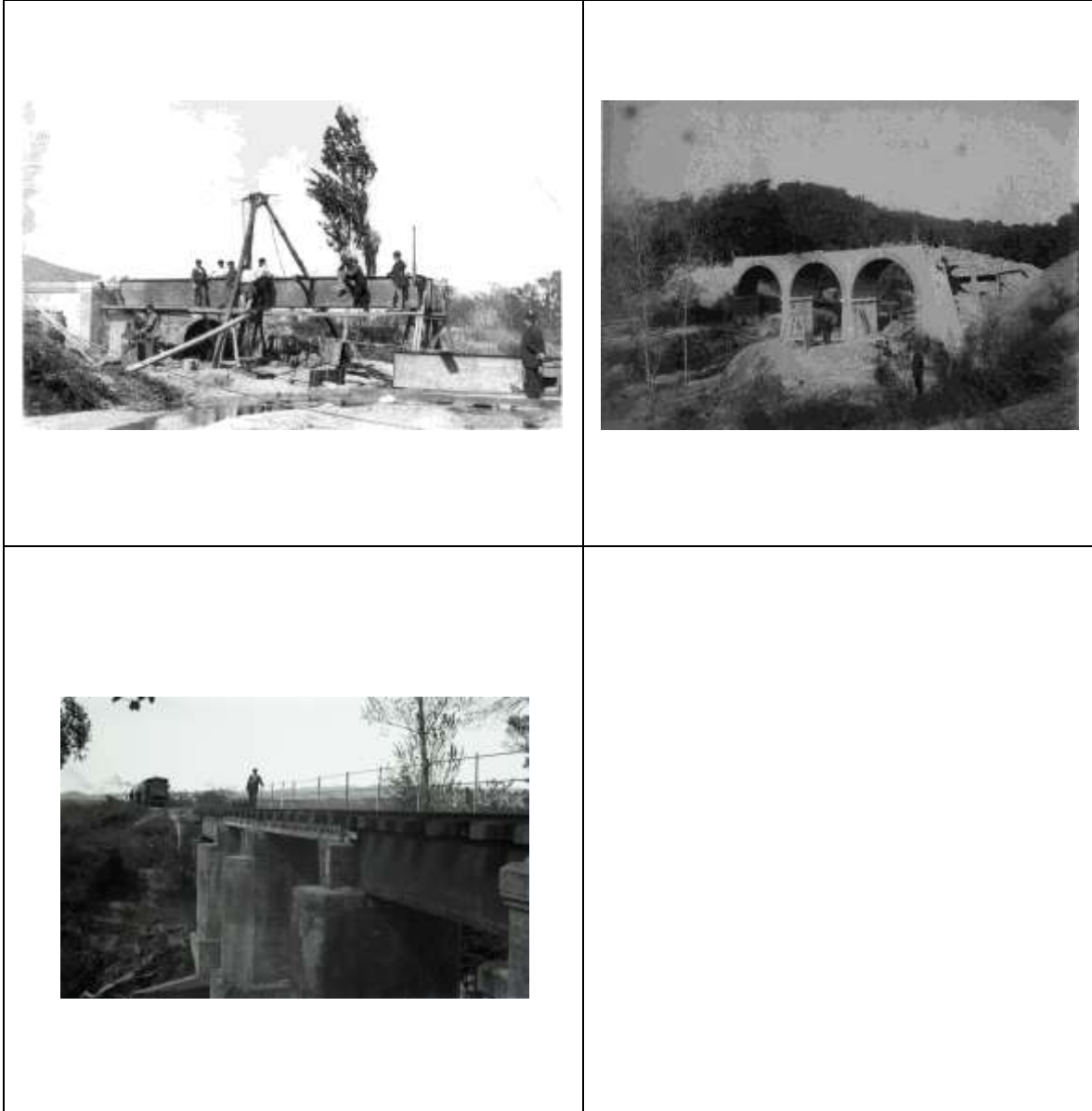
Construcció dels ponts

 Per poder construir el ferrocarril, ja hem vist que calia salvar les diferències del relleu. No tot el camí del tren era per boscos o camps en pla. Respon les preguntes següents:

1. Recordes els cursos d'aigua dels quals hem parlat abans?

2. Quants ponts els caldria construir?

 Observa les imatges següents:

 Respon les preguntes següents:

1. Què estan col·locant aquests obrers? Quins materials serveixen per fer aquests ponts?

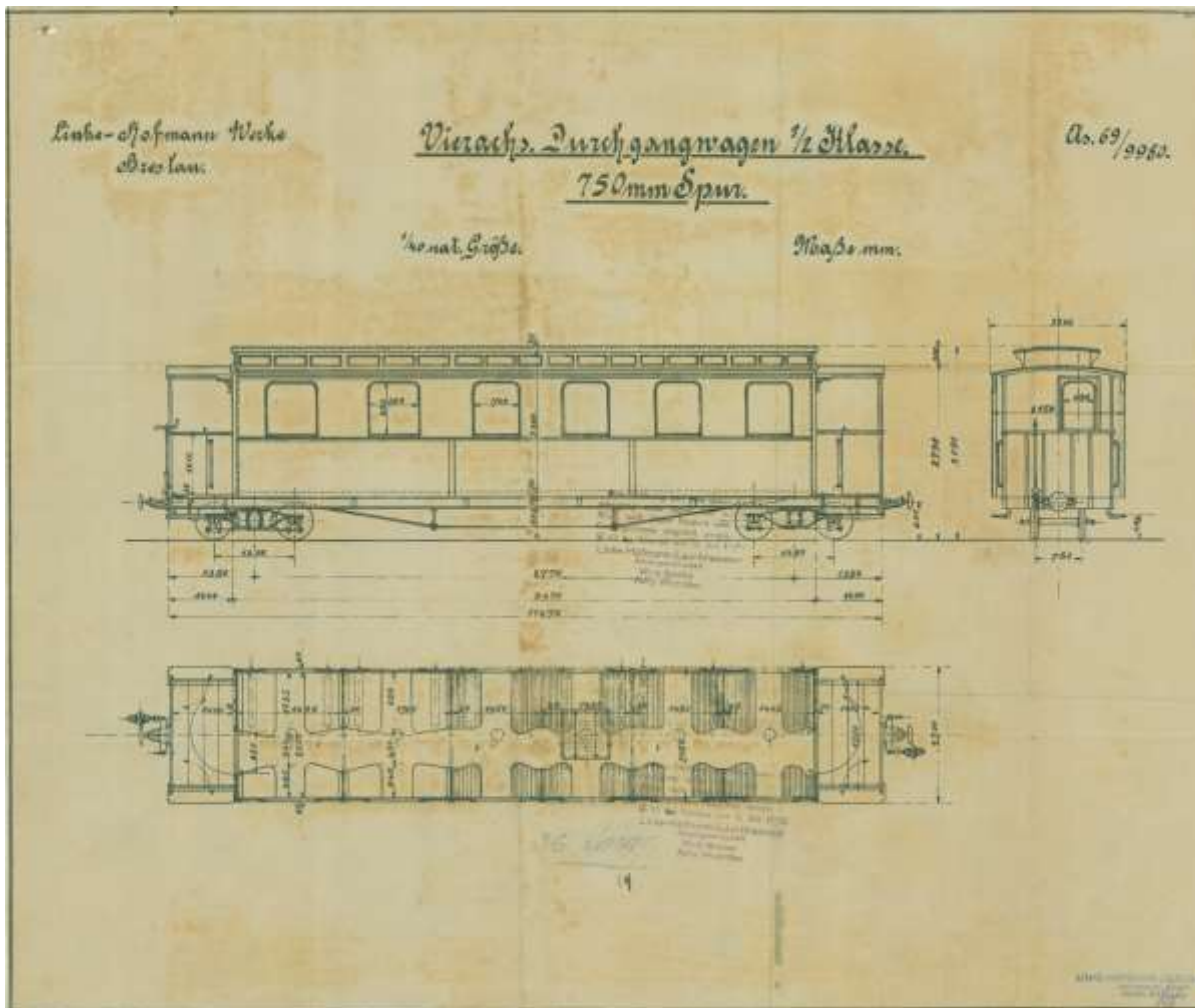
2.3 VAGONS

 Per posar en funcionament el tren, a part del recorregut, necessitem el vehicle, és a dir, la màquina locomotora i els vagons. Mira les imatges que hi ha a continuació i escriu un peu de foto:

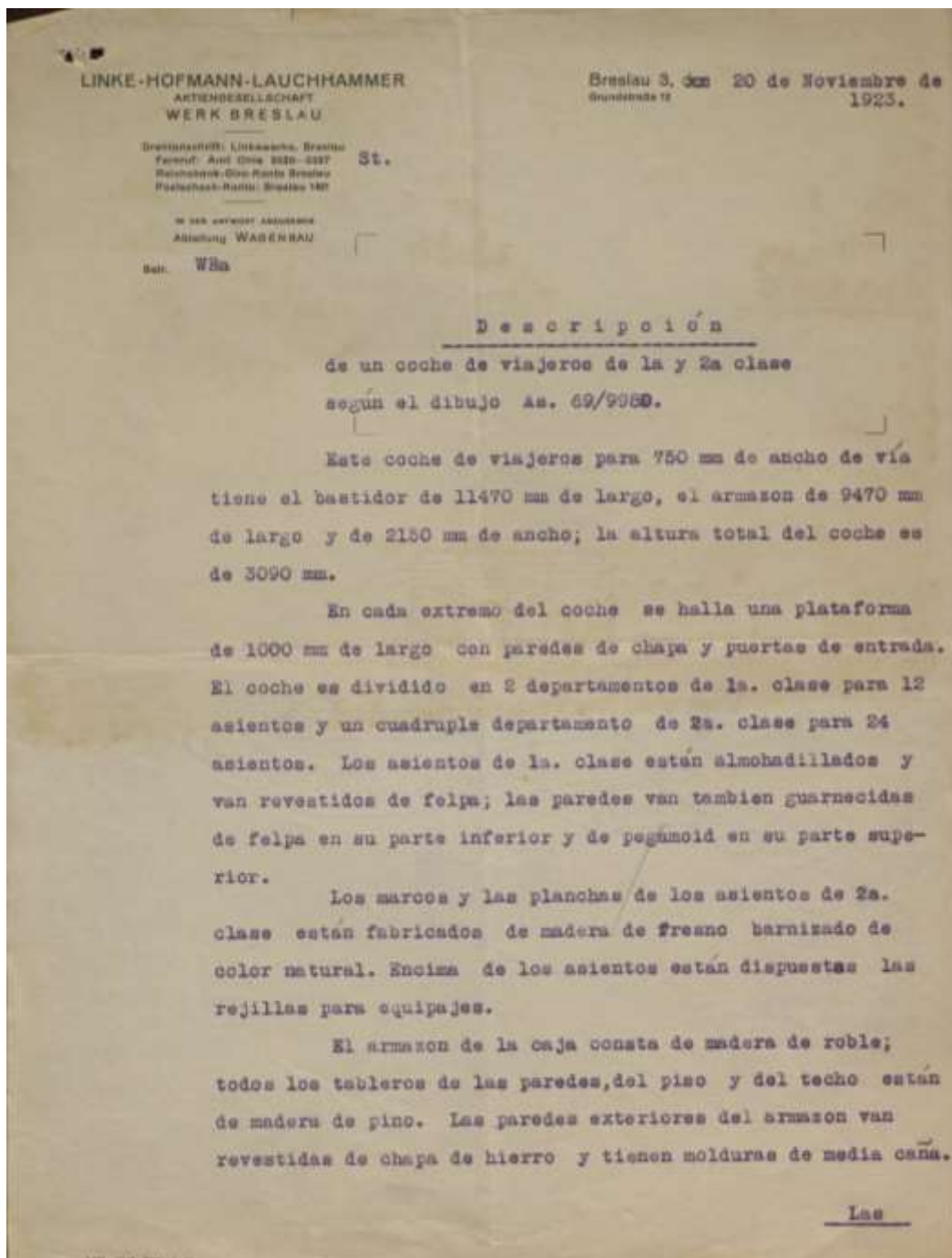
✎ La Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu a Girona va contactar amb una empresa perquè els subministrés els vagons. Això ho podem saber perquè a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols es guarden uns documents que tot seguit veurem:

Document 1: plànol dels vagons

Document 2: Carta de l'empresa dirigida a la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona:

 Per a una millor comprensió de la carta, respon les preguntes següents:

1. Quin nom tenia la fàbrica que feia els vagons? De quin país i de quina ciutat era?

2. Mira la data. Coincideix amb la inauguració del ferrocarril? Què devia passar? Com t'ho expliques?

3. L'explicació de la carta es correspon amb el plànol? Com ho pots saber?

4. Per què parlen de 1a i 2a classe? Quin significat té aquesta diferència?

 Treballem amb els documents 1 i 2 (plànol dels vagons i la carta). Busca al text de les cartes les afirmacions que hi ha a sota i subratlla-les:

- ✓ “tiene el bastidor de 11.470 mm de largo”
- ✓ “el almacén de 9.470 mm de largo y 2.150 de ancho”
- ✓ “la altura total del coche es de 3.090”
- ✓ “en cada extremo del coche se halla una plataforma de 1.000 mm largo”

 Glossari. El text de la carta està en castellà i algunes paraules tècniques són molt diferents de les que utilitzem en català. Saps a quina de les afirmacions anteriors correspon la paraula catalana que hi ha a al requadre de sota?

Carcassa = estructura rígida que suporta el motor i el mecanisme, garantint l'enllaç entre tots els elements

 Un cop que has localitzat i subratllat les afirmacions anteriors a la carta, troba els elements al plànol i, amb colors, ressegueix línies o bé acoloreix espais, segons convingui.

✎ Segons la carta, de quins materials s'ha construït majoritàriament el vagó?

✎ Hi ha elements de ferro? Quins? Assenyalà'ls al plànol.

✎ Converteix la mesura mil·límetres a metres i centímetres:

Espai a mesurar	Mesura en mm	Mesura en metres	Mesura en cm
Bastidor de tot el vagó			
Carcassa (sense la plataforma)			
Altura del vagó			
Plataforma			

✎ Aquí tens les tres espècies que han estat utilitzades per aquesta construcció. Indica a cada imatge el nom de l'arbre i quina part del vagó s'ha fet amb aquest material.

		
	<i>Roure</i>	
	<i>Carcassa de la caixa</i>	

2.4 ELS OFICIS DEL TREN

✎ Fixa't en aquesta imatge, representa una acció que passava molts cops al dia:

1. On s'ha captat aquesta imatge?

2. Com va vestit el personatge que hi apareix?

3. Què avisa quan toca la campana?

4. Creus que la campana i el rellotge tenen alguna relació?

✎ Per poder posar en marxa un tren es necessiten persones que facin les diferents feines importants perquè tot funcioni. Quins oficis diferents es necessiten en una línia de tren? Per saber-los, cal pensar en els diferents elements del tren, ja que n'havien de tenir cura: maquina, vagons, via, barreres, bitllets, mercaderies, horaris, etc.

Oficis:
maquinista, interventor, fogoner, visitador, guardaagulles, guardafrens, guardabarreres, factor, cap d'estació

A continuació, mira les següents definicions dels oficis del tren i indica, en la casella del costat quin és l'ofici que correspon a cada definició. Si et fixes bé en les definicions, hi ha paraules que et poden ajudar:

DEFINICIÓ:	NOM DE L'OFICI:
Persona que és responsable de l' estació i organitza quan arriben els trens i quan han de sortir.	
Persona que sap com fer que els tots els trens circulin bé i que els equipatges arribin bé. També podia enviar missatges per telègraf.	
Persona que intervé o controla si, a dalt del tren, tothom ha pagat el bitllet per poder viatjar.	
Persona que condueix la màquina del tren.	
Persona que es preocupa perquè el tren tingui combustible per funcionar (carbó) i controla el foc per cremar el carbó a la locomotora.	
Persona que, quan el tren és a l'estació, visita i controla les rodes i la via perquè no tinguin cap desperfecte.	

Persona responsable de fer aturar o frenar el tren quan calia, a vegades a mig recorregut o bé quan s'havia d'aturar en alguna estació.	
Persona responsable dels senyals i les agulles per avisar els trens si hi havia algun incident.	
Persona que, quan el tren passava pel mig d'un camí o carretera, baixava les barreres per aturar els carros o les persones fins que no hagués passat el tren.	

 Mira la fotografia següent. Quin títol hi posaries?

Títol:

1. Quins dels oficis anteriors hi pots veure representats?

2. Porten tots el mateix uniforme? Com els distingeixes?

3. Quan es va fer la fotografia?

4. Quants empleats tenia la Companyia en el moment de la fotografia?

5. Qui podia treballar a la companyia? Qui hi trobes a faltar?

✎ L'AUCA DELS FERROVIARIS. Una auca és un dibuix amb vinyetes. Cada vinyeta representa una escena o una acció i a sota pot haver-hi (o no) una petita frase explicativa, en forma de rodolí. Pren un full, divideix-lo en vinyetes i, a partir del que has après dels oficis del tren, fes una auca amb vinyetes on apareguin tots els personatges que hem treballat

ARTS Y OFICIS, Manresa, 1830
 Pau Roca, gravador i impressor
 Exemple d'auca muda
 Biblioteca de Catalunya (Unitat Gràfica). Àlbum de la col·lecció Pons i Massaveu [auca
 núm. 23]

3. LA INAUGURACIÓ: El tren comença a rodar

Sumari

- 3.1 ACTES D'INAUGURACIÓ
- 3.2 EL PRIMER VIATGE
- 3.3 L'EXPOSICIÓ DE BELLES ARTS
- 3.4 PERSONATGES: CASAS I HERIZ

3.1 ACTES D'INAUGURACIÓ

✎ Llegim com explica Gaziell els preparatius del primer viatge del tren de Sant Feliu, el dia 30 de juny del 1892:

“Ara penseu com anava el meu carrer, a les 6 de la tarda del dia 29, quan el rector de la parròquia del monestir, mossèn Jaume [...] acompanyat de dos escolans de gala, [...] que tot ho estrenaven, sotana vermella, roquet de randa, guants de fil blanc i sabates xarolades, i seguit del magnífic Ajuntament en pes, [...] i una banda de música, passaven per davant de casa, camí de l'estació, cap a beneir el tren nou de trinca.

[...] I com no voldríeu que jo no me'n recordés, si els escolans eren el meu germà gran i un altre minyó de la seva edat, en Rafalet Valls, [...] i els meus pares, traient guspises i llustre, de tan ben vestits, també se n'anaven cap a l'estació, mentre jo, [...] que tenia cinc anys, m'ho mirava des del balcó del primer pis, amb les minyones i escarrassos de casa?”

Gaziell, *Sant Feliu de la Costa Brava*, Ed. Aedos, 1963 (p. 48-50)

Glossari:

Beneir: acte propi de l'Església damunt d'una persona o objecte, que seria equivalent a desitjar bona sort.

 Vocabulari i expressions. Què significa?

Randes:

Enxarolades - de xarol:

Nou de trinca:

Escarràs:

 Què ens explica Gaziel?

Què va passar la tarda del 29 de juny del 1892?

Com anava el carrer on vivia Gaziol?

Qui eren els protagonistes?

 Per aprofundir... Més informació! Gaziell ens explica com anaven vestits els escolanets que acompanyaven al rector. Ens diu que un dels escolans era el seu germà gran. Com anava vestit? Fixa't en la imatge següent i posa noms als vestits que portaven:

Sotana vermella

Roquet de randa

Guants

Sabates enxarolades

3.2 EL PRIMER VIATGE

 Llegeix el text següent i respon les preguntes que hi ha a continuació:

“L’endemà, dia 30, va ser la inauguració del carrilet, la seva primera aventura pels arriscats camins de la vida. [...] a trenc d’alba, bon punt clarejava, una banda començà de fer passada que vol dir un tomb pels principals carrers i places de la vila, bufant amb gran empena i despertant tothom. La gent es vestí a corre-cuita i una gran gentada s’encaminà a l’estació, a veure la cosa mai vista i que ja no es tornaria a veure mai més: la sortida del primer tren del carrilet de Girona.”

Gaziell, *Sant Feliu de la Costa Brava*, Ed. Aedos, 1963 (p. 205-206)

1. Quin dia començà la trajectòria del carrilet?

2. Com ho va celebrar el poble de Sant Feliu de Guíxols?

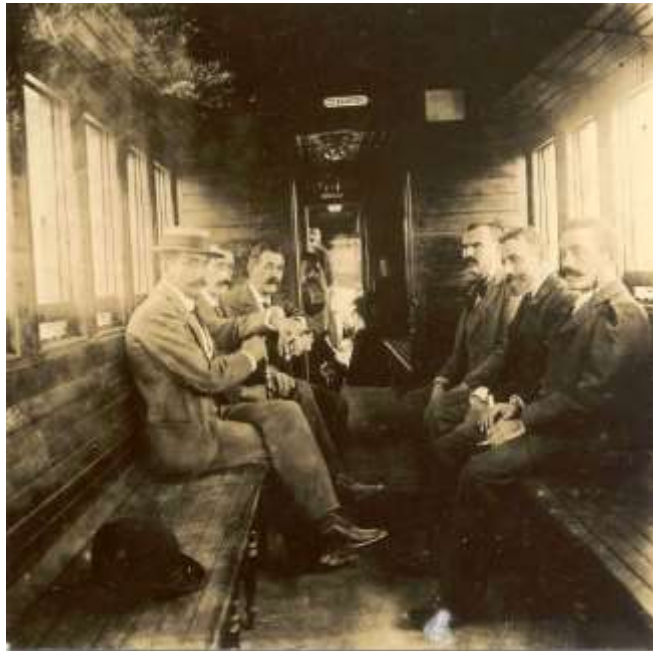
3. Quins actes van organitzar?

4. Què feia la gent?

✎ Fixa't en aquesta fotografia: és del primer recorregut del tren.

1. En el viatge d'inauguració, qui puja al tren?

2. Com estan col·locats aquests personatges? Creus que saben que els feien una fotografia?

3. Quines característiques tenen en comú?

4. Fixa't en com estan distribuïts els seient en els vagons. Què hi veus d'especial?

5. Com els posaries tu, els seients en els vagons del tren?

3.3 L' EXPOSICIÓ DE BELLES ARTS

 Observa aquesta pintura i respon les preguntes que trobaràs a continuació:

Martí Alsina. *Vista panoràmica d'una costa catalana* (1880-1888). Oli sobre tela, 83 x 154 cm
Col·lecció Carmen Thyssen

Entre quins anys va ser pintat aquest quadre?

Què s'hi representa?

Saps quin any es va construir el port de Sant Feliu ? Abans del tren (1892) o després?

Quin lloc ens podríem imaginar que és? Per què?

✍ Llegeix el fragment següent, és de l'article "Fecha memorable" de Joan Arolas Juaní, publicat a *El Noticiero* de 30 de juny de 1892 (pàgina 4), i després respon les preguntes:

Con objeto de solemnizar, como es debido, tamaño acontecimiento, coincide con la inauguración de nuestro ferrocarril la de una Exposición regional de Bellas Artes; aparte de la celebración de otros varios festejos, iniciados y subvencionados por este Magnífico Ayuntamiento.

Gracias á la nunca bien ponderada munificencia de las distinguidísimas Señoras Doña Victoria Ferrer Vda. de Ferrer y Doña Antonia Vinyas de Casas, entrambas guixolenses, que han cedido gratuitamente sus lindísimos parques contiguos, al objeto de habilitarlos para las instalaciones, almacenes y demás servicios,—de los que ya dimos noticia detallada en el núm. 30 de nuestra edición—algunos jóvenes entusiastas por el arte, como Vilallonga, Casas, Domingo, Andreu, Patxot, Vila y otros, valientemente secundados por insignes patricios, como los señores Robert, Vidal, Ysern, Sunyer, etc., podrán exhibir los trabajos de sus pinceles y de sus buriles en el artístico certámen, otro de los timbres de gloria de esta población.

Numerosos artistas de Barcelona, de Gerona y de Sevilla concurren con sus obras á la Exposición.

La Comisión cuenta ya en su poder más de 200 cajas, conteniendo más de 400 cuadros y crecido número de esculturas.

Figuran, entre otros, los nombres de Sánchez Perrier, Pando, Pinelo, Narbona, La Rosa, Camoyano, Cañaveral (Alfonso y José), Lafita, Arpa, Turina, Pineda, Mattori, Pagés Ortiz, Casas, Rusiñol, Brull, Vinyeda, Baixeras, Agrassot, Robert, Llimona, Galofre Oller, Alarcón, y otros muchos que es imposible enumerar.

1. Quina mena de text és el que acabem de llegir?

2. Saps explicar què és una exposició de Belles Arts?

3. Per què creus que es fa aquesta exposició?

4. Què han fet les senyores Victòria Ferrer i Antònia Vinyes perquè els donin les gràcies en aquest article?

5. De quins llocs vénen els artistes?

6. El text parla de les obres sorgides de “sus pinceles y sus buriles”. Sabries dir quina mena d’objecte són?

 Relaciona els noms del requadre de sota amb les imatges següents:

Pinzells, burins, pintura, escultura

Imatge extreta de Viquipèdia

Imatge de Quim Puig, extreta de <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/520786-que-em-critiques.html>

Discòbol de Miró, còpia romana del British Museum, imatge extreta de <https://www.auladehistoria.org/2016/09/discobolo-de-miron-comentario-y-analisis.html>

✎ Saps què és un catàleg?

1. Què ens explica la portada?

2. Quina relació creus que té amb la inauguració del tren?

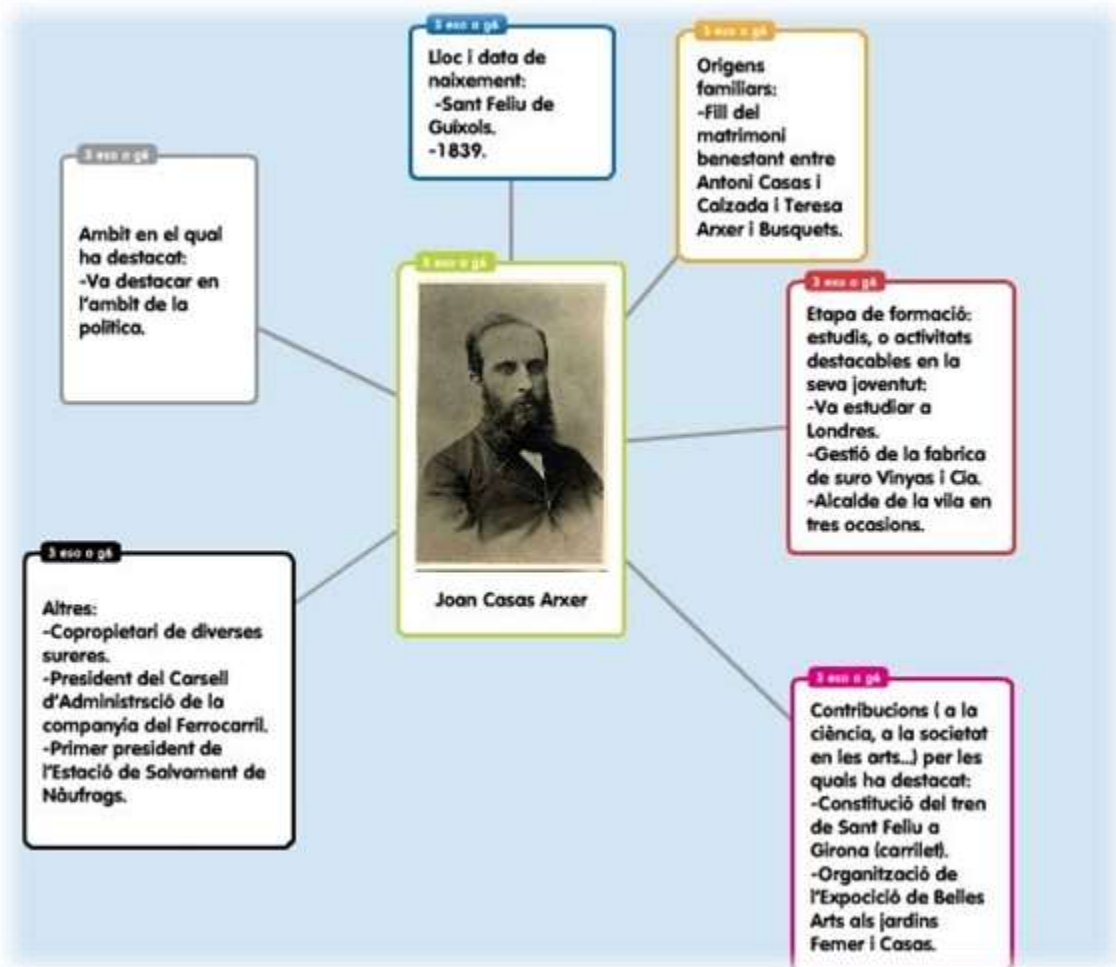

 Aquí tenim el nom d'alguns artistes que van participar en l'exposició. Sabem el nom perquè està publicat al catàleg. Eren gironins, però sabries trobar alguna altra informació?

Nom de l'artista:	Tipus d'obra	Títol de l'obra:
Jaume Pons Martí		
Jaume Vilallonga Balam		
Prudenci Bertrana		
Albina Esquerrà de Subirà		

3.4 PERSONATGES: CASAS I HERIZ

✎ En molts dels articles que hem llegit trobem el nom de Casas i Heriz, sovint junts. Repassa els textos llegits i fixa't en el quadre informatiu de sota i respon les preguntes que hi ha a continuació:

1. Qui era Casas? A què es dedicava?

2. Qui era Heriz? A què es dedicava?

3. Què van fer tots dos?

4. Quina relació tenien amb el tren?

 Busca al plànol de Sant Feliu de Guíxols un carrer amb el nom de Heriz. Reprodueix-lo i enganxa'l en el requadre que tens a continuació.

4. ELS USOS DEL TREN: El tren en marxa

Sumari

- 4.1 LA IDEA DE VIATGE: EL TEMPS
- 4.2 TEMPS DE PAU: USOS DEL TREN
- 4.3 TEMPS DE GUERRA: EL TREN COM A ESTRATÈGIA
- 4.4 LES PERSONES: VIATGERS I SOLDATS

4.1 LA IDEA DE VIATGE: EL TEMPS

 Observa aquesta imatge de Jordi Verrié. Tens dos camins a seguir...

 Quin dels dos camins prefereixes? Per què?

 Has viatjat molt?

 Quin o quins tipus de transport has fet servir?

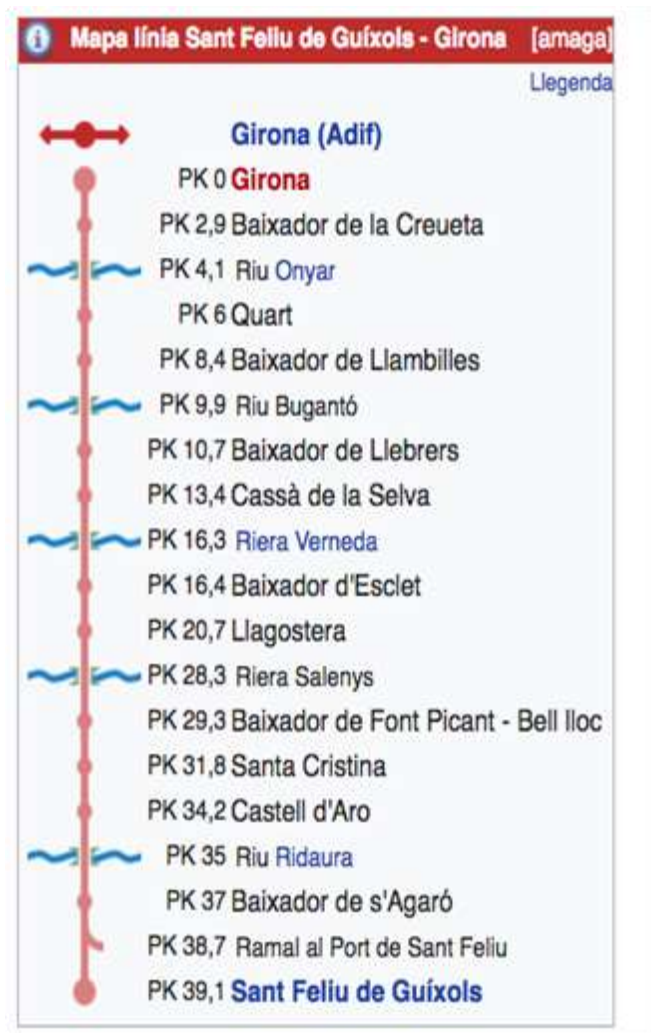
 T'agrada més anar en transport públic o privat?

 Has anat en tren alguna vegada? Quin tipus de tren era? On has estat?

✎ Què és per a tu un viatge?

✎ Aquest és el recorregut que feia el tren, extret de Viquipèdia. Quin significat tenen els símbols que s'hi troben? Elabora una llegenda de l'esquema amb els elements que hi apareixen.

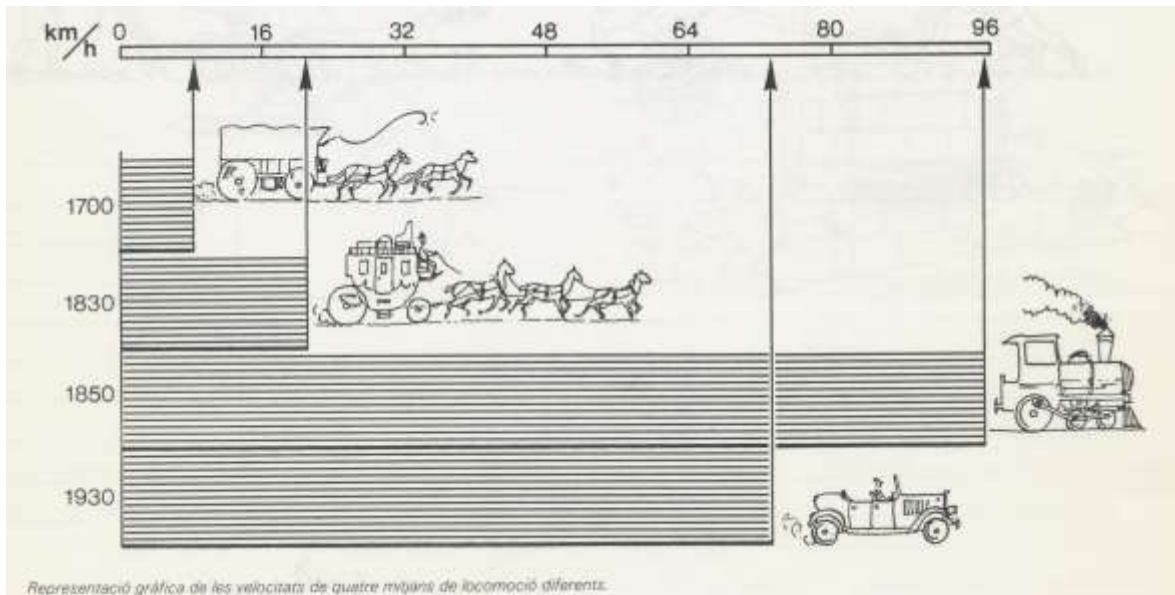

 Quants quilometres hi ha entre les parades del tren?

Sortida	Arribada	Km
Sant Feliu de Guíxols	S'Agaró	1,7
S'Agaró	Castell d' Aro	
Castell d' Aro	Santa Cristina	
Santa Cristina	Bell-lloc / Font Picant	
Bell-lloc / Font Picant	Llagostera	
Llagostera	Esclet	
Esclet	Cassà de la Selva	
Cassà de la Selva	Llebrers	
Llebrers	Llambilles	
Llambilles	Quart	
Quart	La Creueta	
La Creueta	Girona	
SUMA TOTAL DE KILÒMETRES		39,1 Km.

✎ Ja sabem que fins que es va inventar el tren, els transports es feien amb vehicles tirats per cavalls. Observa el gràfic que hi ha a continuació i respon:

✎ Quin tipus de vehicles hi ha dibuixats?

✎ Quines diferències hi trobes?

 Classifica'ls segons el seu funcionament:

<i>Vehicles tirats per...</i>	<i>Vehicles amb...</i>

 Ara respon les preguntes següents:

1. Quins són els que van més lents? Per què?

2. I els que van més ràpid?

 Afegeix al dibuix dos tipus de vehicles que tenim actualment. No t'oblidis de fer també la línia que representa la velocitat i de posar l'any que van ser inventats al costat esquerre. Són més ràpids?

 Al temps dels nostres avantpassats, anar des de Sant Feliu a Girona, a peu o en carros, volia dir caminar gairebé 7 hores. Això volia dir tot un dia.

1. I ara, podem anar a Girona i tornar en un sol matí? Com hi anem?

2. I si som a Girona, podem anar a la platja i tornar a casa en un matí o una tarda? Com ho podem fer?

✎ Assenyalen en aquest rellotge el temps que trigaria una persona del segle XIX per anar en carro de Sant Feliu de Guíxols a Girona si sortís a les 8 del matí:

	
---	--

✎ Ara assenyalen en aquest segon rellotge el temps que es pot trigar per anar de Girona a la platja en un matí:

	
---	--

4.2 TEMPS DE PAU: USOS DEL TREN

 Fixa't en la imatge i respon les preguntes següents:

1. On podria ser feta?

2. De quina època pot ser aquesta imatge i per què?

3. Què et sembla que podrien portar aquest sacs?

L' aplec del Remei

 El tren va ser un vehicle que va facilitar els desplaçaments de la gent que vivia a les poblacions per allà on passava. El diari *L'Avi Muné* ho explicava als seus articles, com per exemple el del dia 14 de juny de 1930:

3

La Companyia del Ferrocarril a fi de facilitar la concurrència a l'APLEC DEL REMEI posarà varis trens especials, el primer des de St. Feliu, a les 15.40 h. i l'últim a les 16.15 h.

Per el retorn sortiran del Remei, el primer a les 19.00 h. i l'últim a les 20.15 h.

Des de Sta. Cristina sortirà així mateix un tren a les 16.10 h. cap al Remei i amb parada a Castell d'Aro.

Además pararan al Remei tots els trens del dia excepte els que surten de St. Feliu a les 4.05 h. i a les 6.45 h. i, excepte també, els dos últims que arriben a St. Feliu a les 21.30 i 23.15 h.

 Respon les preguntes següents:

1. De quin fet ens parla l'article?

2. De quina data és la notícia? Saps si es continua fent aquest aplec i quan?

3. Explica què vol dir la frase: “per facilitar la concurrència”.

Aquesta és l'ermita del Remei, al mas Eroles de Castell d'Aro. A Catalunya hi ha moltes ermites amb el nom del Remei. De fet, la paraula *remei*, ens indica solució a les malalties. Altres poblacions tenen ermites que s'anomenen *la Salut*.

 Respon les preguntes següents:

1. Coneixes l'ermita del Remei?

2. Quins altres usos té actualment?

3. Fixa't en l'element que sobresurt de la façana. És un campanar de paret o d'espadanya. Fes-ne un dibuix.

El concert

 Llegeix la notícia següent, fou publicada a *L'Avi Muné* de 14 d'octubre de 1922:

Per a assistir al concert que la renombrada orquestra Pau Casals donarà el dia 30 del corrent mes a Girona, un grup d'entusiastes de la música, proposa disposar d'un tren especial d'anada i tornada que, en el cas d'arribar-se a 50 inscrits, el cost del bitllet serà el normal o sien 4'80 pessetes.

Es reben inscripcions al *Royal Bar*, al Cassino La Constància (Albert Granolleras, secretari) i a nostra Administració, Especiers, 35.

 Respon les preguntes següents:

1. Quin esdeveniment tindrà lloc el dia 30 a Girona?

2. Quin mes és el “corrent mes”? Fixa't el dia que està publicada la notícia.

3. Què demanen un grup de persones? A qui ho demanen?

4. Què necessiten perquè allò que demanen se'ls doni?

5. On es faran les inscripcions i qui serà l'encarregat de fer-les?

✎ Els guixolencs van anar a Girona a sentir un concert. Aquí tenim una imatge de l'orquestra que van anar a escoltar:

✎ Escriu el nom de l'orquestra al peu de la fotografia:

✎ Saps qui era Pau Casals? Busca informació sobre aquest músic tan important i explica-la a sota:

 Llegim aquests anuncis del diari *L'AviMuné*:

Text 1: Música

“Inauguració de la temporada avui dissabte 29 de juny, festivitats de Sant Pere, amb un gran concert [...]. L'acabament del ball de la nit coincidirà amb la sortida del tren correu que surt de Sant Feliu a les 4,05 de la matinada, el qual s'aturarà al baixador de Sant Pol per tal que els forasters que hagin acudit a la festa, puguin traslladar-se còmodament a llurs respectives residències.”

Publicat a *L'Avi Muné* de 29 de juny de 1929

Text 2: Banys

“La Companyia del tren Guíxols-Girona, volent donar facilitat als Srs. Banyistes, d'acord amb l'empresa de s'Agaró ha disposat que tots els dies des del 23 de Juny al 15 de Setembre, tots els trens ordinaris ascendents i descendents excepte el tren que surt de Sant Feliu a les 4,05 hores tinguin parada discrecional en el baixador de Sant Pol.”

Publicat a *L'Avi Muné* de 29 de juny de 1929

 Què vol dir? Completa aquestes frases amb paraules del text:

- Qui ve de fora és un:
- Qui es banya al mar és un:
- Allò que no es fa sempre, que no és de costum:
- Un tren que porta cartes i documents és un tren:

 Ara respon les preguntes següents:

1. Fixa't en el títol dels textos. De què creus que ens parlaran?

2. De quin dia són aquestes notícies?

3. Què et sembla que volen dir amb la frase “inauguració de la temporada”?

4. Quina activitat s’organitza per celebrar-ho?

5. Què fa el tren per facilitar l’arribada de turistes?

6. Quina parada fa el tren de manera especial? Per què?

7. Qui deuen ser els forasters? Per què vénen a Sant Feliu?

 Ara llegim aquest anunci de *La Costa Brava*:

El tren extraordinari que s'organitzà el diumenge passar per anar a Girona, amb motiu del partit Girona-Barcelona, constituí un èxit ja que foren 170 les persones que es traslladaren a la immortal ciutat, i devem tenir en compte que durant el trajecte augmentà considerablement aquest número.

Publicat a *La Costa Brava* de 16 de setembre de 1933

 Respon les qüestions:

1. Quin és el motiu del viatge en tren fins a Girona per part d'un grup de guixolencs?

2. Actualment es podria repetir la situació? Per què?

3. Quants anys fa que no passa?

 RESUMINT. Fes un petit redactat on expliquis quins eren els motius pels quals la gent d'aquesta comarca utilitzava el tren per anar a Girona:

Anècdotes. Aplec sardanístic a la Font Picant

✍ Fixa't en aquesta imatge. És una reproducció d'un document que es guarda a l'Arxiu de Sant Feliu de Guíxols:

DOMINGO DIA 22 de Setbre de 1946.
APLEC sardanístico en FONT-PICANT.

A las 15.15 h. Salida de Llagostera para Font-Picant.
Salio anda del Fleucillo (De coblar tren 7.)

A las 15.15 h. Salida de S. Feliu para Font-Picant.

A las 16.15 h. Salida de S. Feliu para Font-Picant.

RETORNO

A las 20.00 h. Salida de Font-Picant para Llagostera.
(Tren ordinario nº 11, a doble).

A las 20.15 h. Salida de Font-Picant para S. Feliu.
(Especial desdes de tren 10).

Los especiales sin parada en S'Agaró. Con los retornos de material vacio correspondientes.

El organizador de Llagostera depositó el día antes 500 ptas para respouise de 1000, ptas de recaudacion se hicieron 1042.30. ptas trenes lleuat.

Para el dia, tambien del Aplec de S. Maurici.

 Què ens diu el document? De quin tema ens parla i quan? Com ho sabem?

 Què és un aplec sardanístic? Quina relació té amb les sardanes?

 On se celebra aquesta festa? S'hi pot arribar amb el tren? Per què?

 De què ens parla l'escrit a màquina?

 L'escrit a mà, quan creus que ha estat fet, abans o després del dia 22? Per què?

 Redacta un petit informe amb tota la informació del document, amb el títol: “Aplec sardanístic a Font Picant”.

 Aquí hi teniu un altre escrit del diari *La Lealtad* de 4 de juliol de 1896. Llegim-lo atentament i respon les preguntes que trobaràs a continuació:

recho.

Restaurant DE LA FONT-PICANT

á cargo de FELIU GREGORI

Servicio á la carta y por cubiertos desde 2 Pts.

Para banquetes, almuerzos, comidas y demás, para el mejor régimen del establecimiento y para que estén mejor servidos los que me honren con su asistencia, se reciben encargos, con anticipación, en el

COLMADO DEL SEÑOR MAS
Mayor del Centro, núm. 27
—SAN FELIU DE GUIXOLS—

29'47
18'20
63'47
75'87
86'65
00'00
21'70
28'80
100'50
53'50

1. De què ens parla?

2. On era la Font Picant? S'hi podia anar en tren?

3. Quins serveis oferia el senyor Feliu Gregori?

4. On comprava els queviures per servir al seu establiment?

✎ Però no a tothom li agradava la Font Picant. Aquest escrit del diari *L'Avi Muné* de 8 de juny de 1918 explica uns quants arguments a favor i uns quants en contra. Llegeix-lo:

Amb l'arribada de l'estiu es reanuden cada any les anades a la Font Picant. No sabem que és lo que de bó puguin trobar-hi els guixolencs en aquells paratges. La formosor natural que tenien l'ha tirada a perdre la cobdicia dels homes, tallant els arbres i arrencant-ho tot. La font no es recomana precisament per neta, i l'aiga mateixa ens fa l'efecte de cosa falsificada, puig aquella picantor és molt probable que sigui deguda al bon humor de una fada nocturna que s'entretengui tirant-hi pebre bó.

Lo únic que té de recomenable, doncs, la Font Picant és el restaurant d'estiu. Allí si que els *gourmets* poden abonar-s'hi. El dia que En *Llu Gargori* hi faltès, adieu gentada i adieu brenars. La mà de l'expert cuiner aguanta el crèdit, que l'aiga no ha sapigut donar a la Font tan anomenada.

En Josep i la Maria
viuen sols i satisfets,
prò els hi falta l'alegria
de dos o tres angelets.
Qui sab si a Núria se'n 'nessin
que a l'estiu no hi ha perill;
si el cap a l'olla fiquessin
potsê els vindria algún fill.

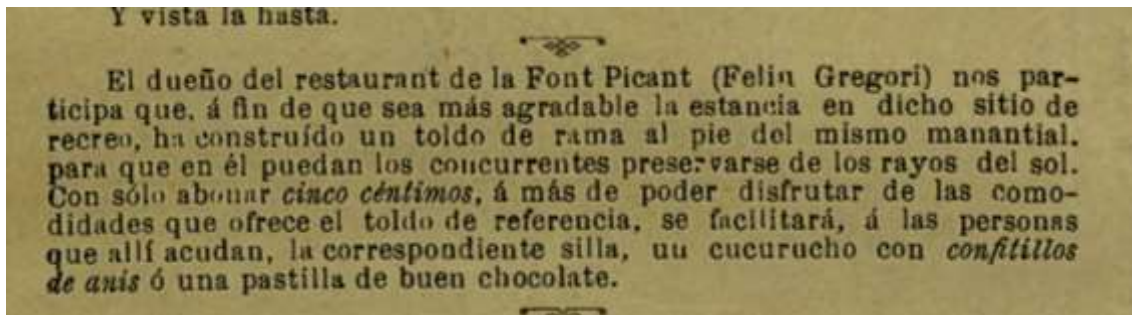

✎ Què en pensen de:

Els arbres i els boscos del lloc?	
L'estat de la font?	
L'aigua picant?	
El restaurant?	
En Liu Gargori?	

✎ Ara ja sabem que el senyor Feliu Gregori era l'encarregat del restaurant que hi havia a la Font Picant. Llegim aquest text que ens explica com era aquest restaurant, va ser publicat a *La Lealtad* el 23 de maig de 1896:

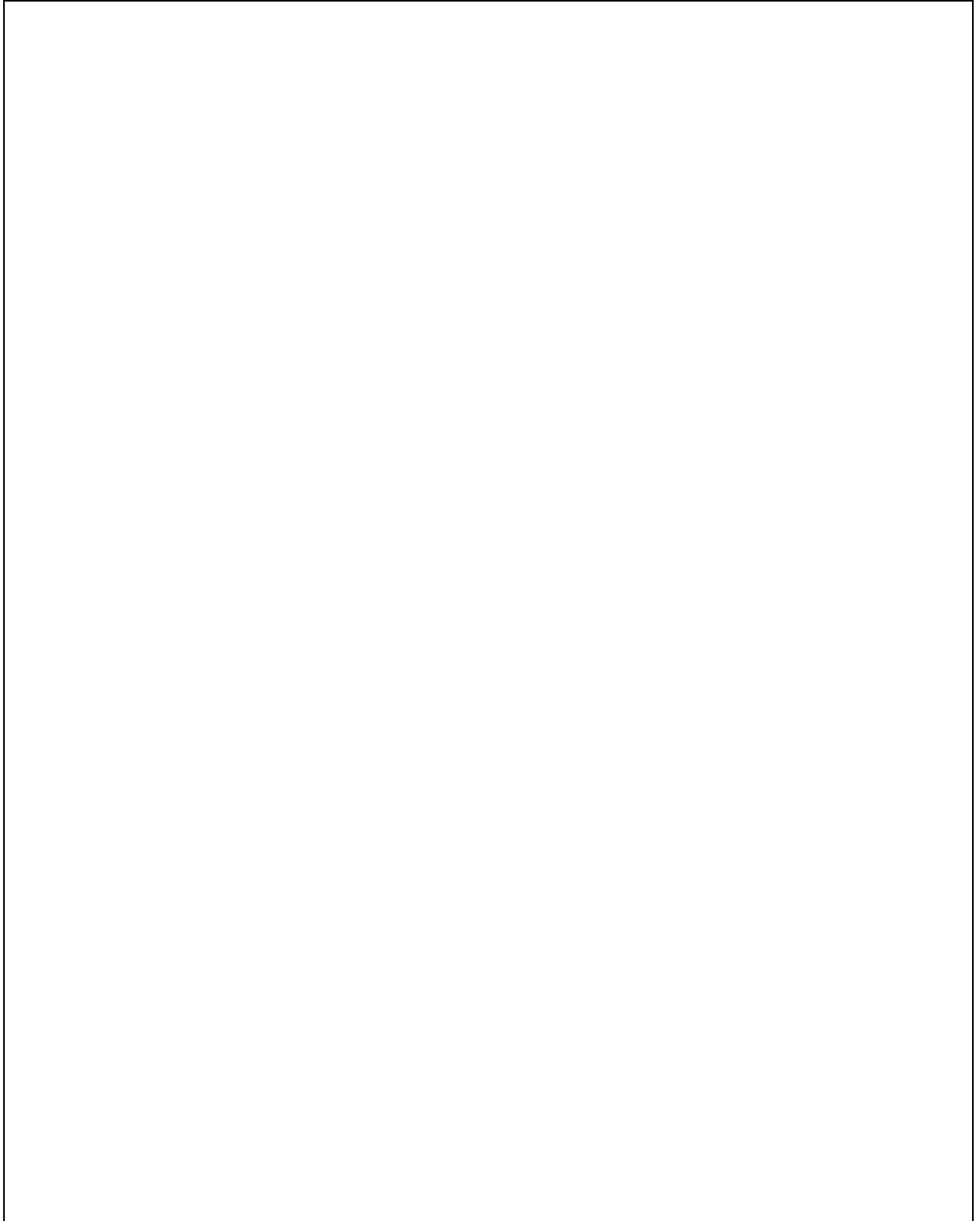
1. Quines novetats afegeix a la font el senyor Gregori?

2. Per què ho fa? Creus que en farà negoci de tot plegat?

 Fes un dibuix de la font amb les comoditats que hi va posar el senyor Gregori. Mentre podem escoltar una sardana que parla del tren: “El tramvia del Baix Empordà” de Joan Carreras i Dagas, interpretada per la Principal de la Bisbal (0362-04 El tramvia del Baix Empordà - Joan Carreras i Dagas.mp3).

<p>Ja xiula la màquina pel Baix Empordà, ja passa i traspasa sense mai parar: el fum vomita tenebra l'espai. Benvinguda sia! Que no pari mai!</p> <p>Blasco de Garay amb el seu invent ha dut noves cames per córrer rabent; i amb el seu tramvia el nostre Empordà ha comprat les ales per poder volar.</p>	<p>Riu l'agricultura, la indústria, el comerç, les arts, i per tot corren més diners. La comarca dobla, tripla el moviment, viatgers i càrrega van sempre creixent.</p> <p>Per viles i pobles en jorn de mercat, tot cobra més vida, més activitat. i en dies de fira i de festa major de gom a gom plena se'n veu l'estació.</p>
--	---

4.3 TEMPS DE GUERRA: EL TREN COM A ESTRATÈGIA

 Mira aquesta línia del temps:

1a Guerra Mundial	Guerra Civil espanyola	2a Guerra Mundial
1814 - 1918	1936 - 1939	1939 - 1945

El segle XX va ser un període de molta violència, com ho havien estat de fet els anteriors. Europa va generar dues Guerres Mundials i a la Península Ibèrica es va lliurar una horrible Guerra Civil. Els motius per cadascuna d'aquestes, són llargs i alhora curts: economia i poder.

 Respon les preguntes següents:

1. Quantes guerres hi va haver?

2. Quants anys va durar la Guerra Civil espanyola? Qui s'enfrontava? Per què?

3. I el mateix any que es va acabar, quina altra va començar? I quan va durar?

--

 Quines són les conseqüències d'una guerra per a ...

Els soldats	
La gent del poble	
Les nenes i els nens	
Les ciutats i els pobles	
La feina i la vida de cada dia	

 Mirem aquesta fotografia de l'Arxiu Municipal. Pots imaginar quan es va fer? Posa-hi un títol.

Títol:

 Respon les preguntes següents:

1. Què hi fa tanta gent a l'estació? Tots volen agafar el tren o només van a acomiadar a algú?

2. Hi ha nens i nenes entre la gent? Encercla'ls. Quants n'hi ha? Qui poden ser?

 Calculem:

1. Suposem que el nen que va a coll i porta una bata tenia 4 anys en aquell moment. Quants anys tindria ara?

2. Ara pregunta als teus avis quants anys tenen. Podrien ser els nens i nenes de la fotografia o no? Elabora un arbre genealògic de la teva família i posa al costat de cadascú l'any del seu naixement.

El meu arbre genealògic

3. En la teva família has trobat algú que hagi nascut abans del 1936? Creus que podria haver estat com els de la fotografia?

 En una guerra la gent no pot anar a treballar normalment, res es pot fer normalment. Mirem alguns d'aquests problemes:

Inspección Técnica

Y administrativa de Ferrocarriles

4ª División. Núm. 11

Por atenciones de carácter nacional cuya **urgencia** es necesario encarecer, se ha decidido atender con preferencia el transporte de la patata en todo el territorio de la nación.

Conforme a instrucciones anteriormente transmitidas, solamente conserva carácter de **preferencia absoluta** el transporte de harinas y trigos, estableciéndose a continuación el de la patata, incluso limitando el transporte de carbón. (...)

Cúmpleme también reiterarlo, que dentro del transporte de la patata debe establecerse preferencia para la de siembra y en la de consumo, dentro de los recorridos ya de importancia, la que se transporte con destino a las grandes poblaciones y preferentemente Madrid.

Madrid, 4 de Enero de 1940

El Ingeniero Jefe

Al Sr. Director del FC de San Feliu de Guíxols a Gerona

 Fem parlar els documents:

1. De quan és aquesta carta? S'havia acabat la guerra?

2. Qui l'escriu?

3. Què vol dir?

4. Quins productes havia de transportar el tren?

5. Quin és el preferent i urgent?

6. Quina diferència hi ha entre la "patata de siembra" i la "de consumo"?

7. Quin és el problema greu que podem entendre a través d'aquest escrit?

 Investiguem l'època. Fem una entrevista: quins records tenen els nostres avis del que els havien explicat els seus pares? Aquesta activitat la podem fer per escrit o bé amb una gravació. Seguirem aquesta pauta:

1. Redactarem unes preguntes per fer-les als nostres avis i àvies. Tindrem en compte els següents temes :
 - a) Quin any van néixer?
 - b) De què treballaven els seus pares?
 - c) Si van anar a la guerra, quines experiències els van explicar.
 - d) Si es van quedar al poble, com vivien, què menjaven, etc.
 - e) Preguntar-los totes les nostres curiositats.
 - f) Podeu afegir-hi algun dibuix.
2. Farem l'entrevista i recollirem la informació (per escrit o gravada)
3. Al final, escriurem un redactat.

1. REDACTEM LES PREGUNTES: Entrevista al meu avi o a la meva àvia.

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)
- g)
- h)
- i)
- j)
- k)

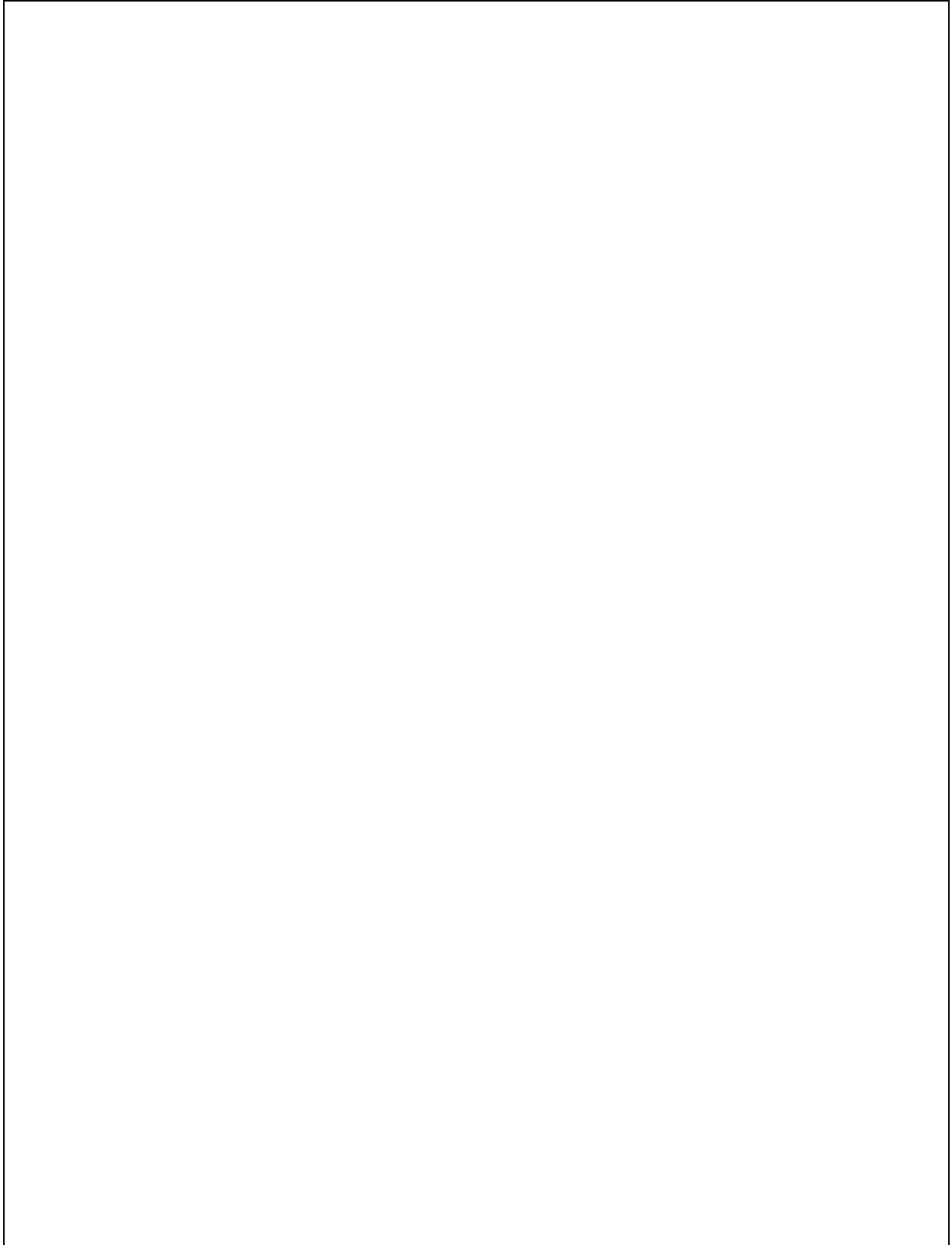

2. FEM L'ENTREVISTA

Imatge extreta de <http://escolaacasa.blogspot.com/2017/01/lentrevista-laviavia.html>

3. REDACTEM L'ENTREVISTA AMB LES RESPOSTES: "Els records de la meva família, explicats pels meus avis i àvies."

4.4 LES PERSONES: VIATGERS I SOLDATS

 Qui pujava al tren? Quanta gent que volia anar amb el tren, oi? Observa aquest àlbum de fotografies de l'Arxiu Municipal i posa un títol per a cadascuna:

1

3

2

4

1

2

3

4

1. Qui són les senyores de la primera foto? On Van? Quin equipatge porten?

2. Quants personatges veus en la segona foto? Si mirem com van vestits, podríem dir qui són i què hi fan a l'estació?

3. Què passa a la tercera foto?

 FEM TEATRE. Activitat per a tota la classe. Totes les persones que surten a les fotografies ens podrien explicar moltes coses del tren. Trieu una de les escenes següents i redacteu un diàleg com si fos una escena de teatre:

1. Les dues senyores de l'estació de la primera fotografia.
2. Els nois asseguts al vagó de la segona fotografia.
3. La senyora de la brusa blanca i les senyores que pugen al tren amb nens que es veuen a la tercera fotografia.
4. El senyor i el gos de la tercera fotografia.
5. Els treballadors de la companyia de la quarta fotografia

També podeu inventar-vos escenes d'altres moments del tren que us hagin agradat del quadern didàctic: la construcció, la inauguració, la Font Picant, etc. Com ho farem?

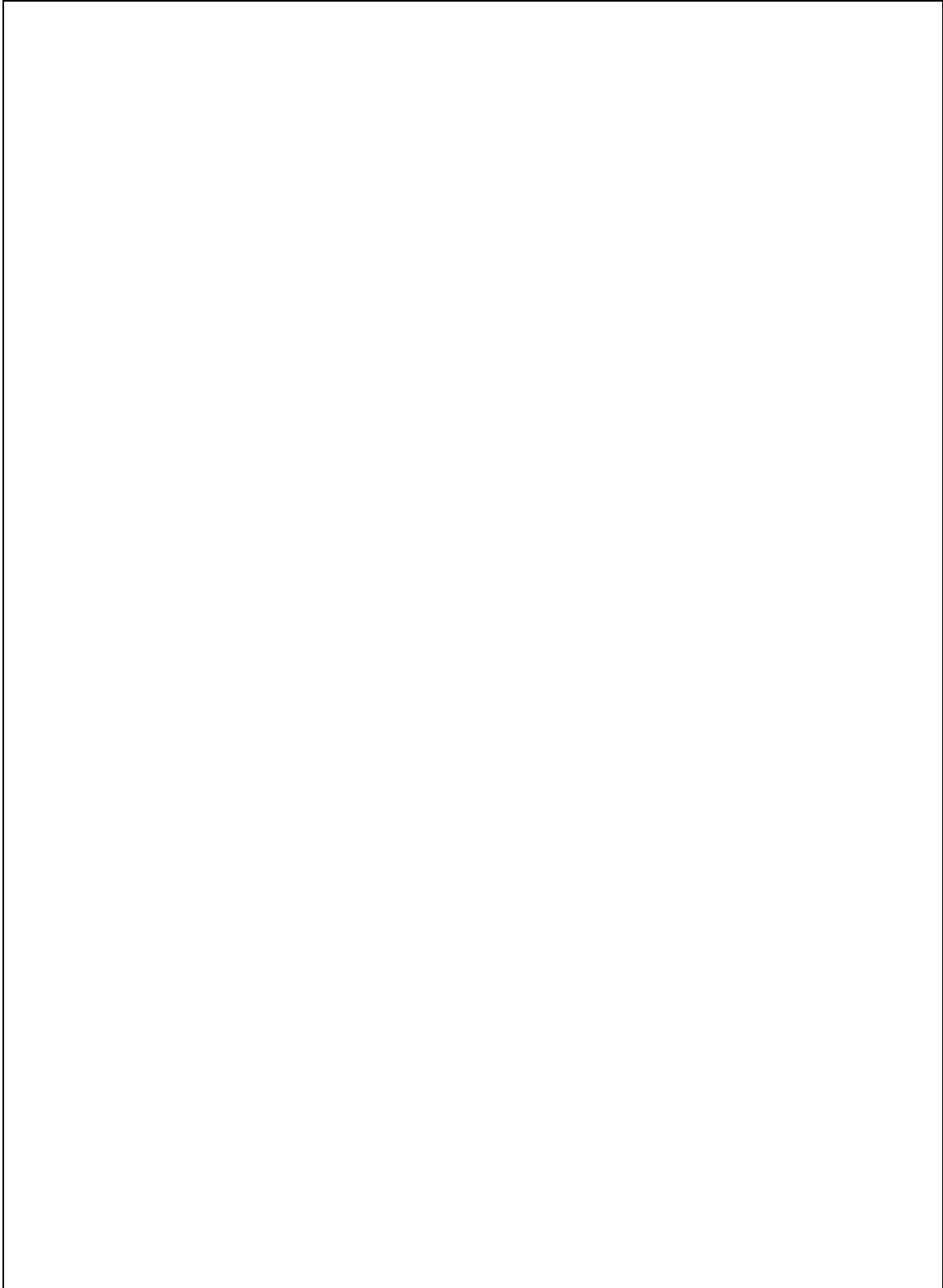
1. Primer cal que trieu una escena.
2. Poseu nom als personatges

PERSONATGE	NOM O NOMS
Pagesa 1	
Pagesa 2	
Senyora de la brusa blanca	
Nens que berenen (1,2,3)	
Nens que es miren el tren	

Senyora que puja al tren i porta ulleres	
Treballadors de la Companyia	

3. Recordeu que, per escriure un diàleg, sempre hem de posar guionet quan un personatge comença a parlar:
Personatge 1 – *Hola, què hi fas aquí?*
4. Quan els hàgiu acabat, llegiu els diàlegs com si fossin escenes d'una obra de teatre: *Escenes del tren.*

5. EL FINAL DEL TREN: Nous interessos, nous criteris

Sumari

- 5.1 AMPLIACIÓ DEL RAMAL DEL PORT
- 5.2 ARRANJAMENT DE CAMINS
- 5.3 L'ÚLTIM VIATGE
- 5.4 LES PERSONES I EL SENTIMENT DE COMIAT

5.1 AMPLIACIÓ DEL RAMAL DEL PORT

1880
La rifa del suro

1892
Inauguració del tren

1969
Darrer viatge

 Observa les imatges i respon les preguntes que es plantegen:

1. Coneixes aquesta imatge? Es troba a prop del port?

2. Quins elements del paisatge coneixes?

3. Què signifiquen els sacs i el vagó? Quina explicació hi donaries?

4. Pensa un títol i una frase per la foto:

1. Fixa't en els vaixells. Quines diferències d'ús hi trobes?

2. Què hi ha al port, davant del vaixell? Té relació amb el tren?

 A principis del segle xx, la companyia del ferrocarril va voler tenir més vies i poder arribar a més llocs. Fins ara, hem vist que el tren anava de Girona a Sant Feliu de Guíxols i arribava fins a l'estació que avui és l'escola que duu el mateix nom. Però ara volien que les mercaderies poguessin viatjar fàcilment per mar i per això pensaren en fer arribar el tren fins al port. Tot seguit llegirem què deien els diaris de l'època:

Document 1: Setmanari *Ciutat Nova*, publicat el 17 d' agost del 1918

“Pel ministre de Foment ha sigut firmat l'expedient autoritzant la Companyia del carril d'aquesta ciutat, per la construcció del ramal que té que anar al moll.

Al felicitar-nos d'aquesta nova devem exterioritzar el nostre desig, que dita companyia acordi fer dit ramal com més aviat millor, manera de minorar la profunda crisi econòmica que travessa nostra ciutat i donar més moviment al nostre port”

1. Què vol dir?

Aminorar: fer més petit

Crisi econòmica: moment de canvi amb moltes dificultats de feina i de diners.

2. Vocabulari: escriu els noms següents en la fotografia de la pàgina anterior:

Moll

Ramal del tren

Vagons

Mercaderies

Port

Vaixell

3. De què ens parla la notícia publicada a *Ciutat Nova* el 17 d'agost de 1918?

4. Què ha signat el ministre de Foment? Que a què dóna permís?

5. És una bona notícia? Quin problema tenien? Què havia passat amb “la rifa del suro” (vegeu apartat 1.3)?

Document 2: Setmanari *El Programa*, publicat l'1 de juny de 1919

El moviment del port durant la setmana actual ha estat:

Entrats: Pailebot Teresa, de Palamós, amb materials per les obres del Port; Barca llatina Francisca, amb sal de Santapola; Goleta a motor Comercio, amb càrrega general de Barcelona; balandra a motor Progreso, amb carregament d'esparteria d'Alacant; pailebot Teresa, amb càrrec de llambordes per les obres del port de Palamós.

Sortits: barca llatina Cayetano Rocafull, amb un carregament d'escorça per a València; Pailebot Teresa, amb balast per a Palamós.”

1. Anem a veure quines informacions podem extreure d'aquesta notícia. Fixem-nos en quants vaixells entraven i sortien del port de Sant Feliu de Guíxols:

Nom del vaixell	Càrrega

2. Quants vaixells van passar pel port de Sant Feliu segons l'article del setmanari, el dia 1 de juny de 1919?

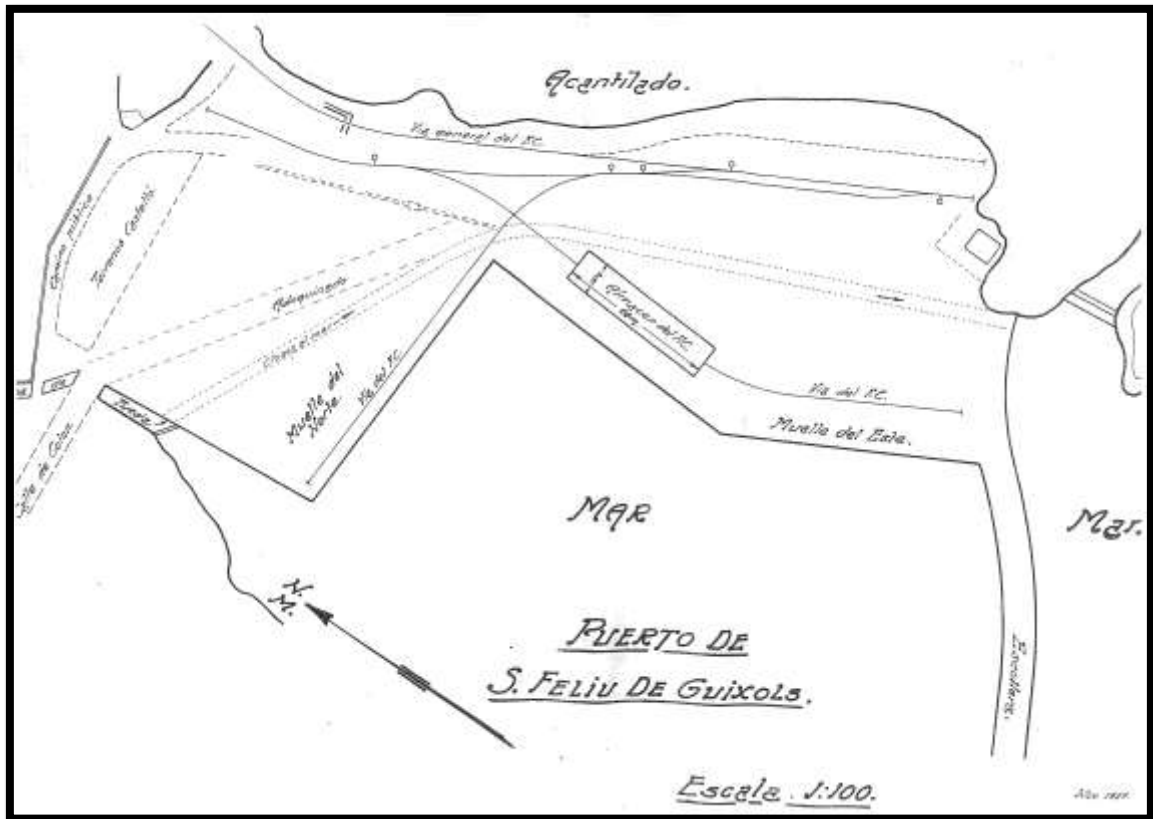

3. Saps què és l'esparteria? Busca aquesta paraula i fes el dibuix de la planta d'origen i d'alguns dels objectes que fabricaven amb aquesta planta.

4. D'aquestes càrregues, podem deduir que s'estava construint una altra gran obra en una població molt propera que també estava relacionada amb el mar. Quina?

Document 3: Plànol del Port de Sant Feliu. Comunicacions ferroviàries. 1929.

1. Aquest espai correspon a la fotografia 1 de l'inici d'aquest capítol. Analitzem l'espai del port i les seves novetats:
 - a. Ressegueix el traçat de la línia general del tren d'un color.
 - b. Ressegueix el traçat de la via del tren que hi ha al port.
 - c. Acoloreix l'espai del mar.
2. Per què creus que els aniria bé que el tren arribés fins al costat dels vaixells?

 SINTETITZEM. Explica amb les teves paraules què va ser:

L'ampliació del ramal del tren...

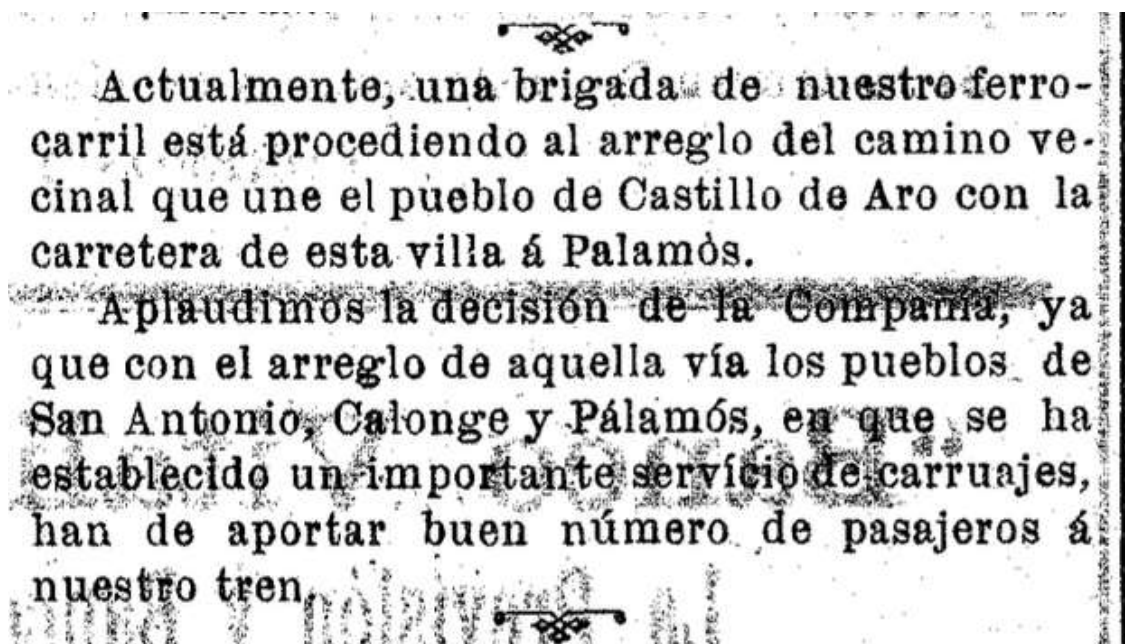

5.2 ARRANJAMENT DE CAMINS

✎ A finals de segle, s'iniciaren noves millores en el transport, en les quals, la companyia del tren hi participà.

Document 1: Setmanari *La Lealtad*, publicat l'octubre de 1898

Títol:

1. Crea un títol per aquesta notícia i escriu-lo al principi.
2. Què ens explica la notícia? Què fan els de la Companyia del tren? Què han arreglat?

3. Per què la companyia del ferrocarril fa aquest treball? Quins avantatges tindran?

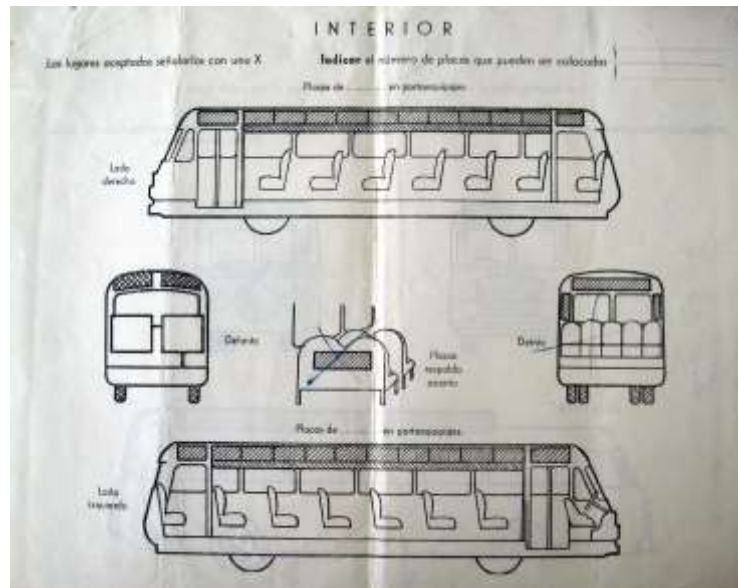
4. Ara que sabem que no hi ha tren, els va servir d'alguna cosa aquella feina?

5. Creien que la carretera els guanyaria i es faria més important que el tren?

✎ Fixeu-vos en aquests dos documents;:

Document 2: esquema de l'interior d'un autobús.

Document 3: tarifa del servei de carretera de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona.

COMPANIA DEL FERROCARRIL DE S. F. G.
SERVICIO POR CARRETERA

Precios de los billetes

	Gerona	Quart	Llambillas	Cassá	Llagostera	Sta. Cristina
Quart	1'00					
Llambillas	1'00	0'50				
Cassá	1'50	1'00	0'50			
Llagostera	2'50	1'50	1'50	1'00		
Sta. Cristina	3'50	2'50	2'00	2'00	1'50	
San Feliu	4'50	3'50	3'50	3'00	2'50	1'00
S'Agaró	5'00	4'00	4'00	3'50	3'00	1'50

1. Quin nou servei de transport apareix?

--

2. Quins avantatges i quins inconvenients podia suposar aquest nou transport?

Servei per carretera (avantatges)	Servei de tren (avantatges)

Servei per carretera(inconvenients)	Servei de tren (inconvenients)

✎ Observeu els documents següents:

Document 4: carta dirigida a Josep Oriol

Gerona 20 de julio de 1929

Sr. D. Jose Oriol
CIUDAD.

Muy Sr. mio. y de mi consideración mas distinguida
D. Juan Vila vecino de Quart, posee dos Autobuses nº 3074 y 3.489.
Con ellos en los que tiene un letrero que dice MERCADOS y EXCURSIONES
hace los sabados y domingos, viajes de Gerona a Fornells.
Los sabados de LLambillas a Gerona.
Los jueves de Gerona Figueras.
Los viernes de Gerona a La Bisbal.
Todos estos viajes los hace con precios individuales
y sin que haya aparecido en ningun boletin Oficial petición alguna y
probablemente sin autorización.
Segun referencias, aun cuando dichos Autobuses llevan en ambos lados el
nombre de Juan Vila - Quart, no figura como dueño de los mismos, unica-
mente el nº 3489 figura como dueño un tal Antonio Gelabert de Quart, el
otro o sea el nº 3.074 no figura ni debe tributar cantidad alguna a
nombre de nadie.

Atentamente le saluda y E.S.M.

1. Què explica el senyor que escriu la carta?

2. A què es dediquen aquests autobusos?

3. De què es queixa el senyor que escriu la carta?

4. FEM UN DEBAT. Amb la guia dels vostres professors o professores, organitzeu un debat:

- a) Feu unes llistes a la pissarra amb els avantatges i inconvenients que té el transport per carretera i els que té el tren. Busqueu informació sobre el tema.
- b) Organitzeu la classe en dos grups, un a favor del transport per carretera i l'altre a favor del tren.
- c) Nomeneu una persona que faci de moderador.
- d) Que cada grup defensi el transport que li ha estat assignat. Recordeu que, per parlar, cal alçar el braç i demanar la paraula. No podem parlar tots alhora.
- e) Al final, podeu fer una votació per veure quin és el transport preferit per la vostra classe.

5.3 L'ÚLTIM VIATGE

 Al setmanari Àncora de 10 d'abril de 1969 hi va sortir l'anunci següent:

1. A qui va dirigit aquest document?

2. Què ens anuncia? Quina data porta?

 El 10 d'abril de 1969 el tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona va fer el seu darrer viatge. Llegeix el fragment que hi ha a continuació i, tot seguit, respon les preguntes:

“A partir de 1947, el dèficit es repetí any rere any. [...] el 1963, l'Estat retirà la subvenció que havia adjudicat a la companyia i se'l va fer seu. Però només li assignà materials vells i el mantingué uns anys més en situació agònica, pràcticament sense el servei de mercaderies i amb pocs viatgers. Els combois trigaven dues hores per fer el trajecte i no podien competir amb la carretera. [...] amb la clausura ordenada de Madrid estant, s'eliminà també el polèmic pas a nivell de la carretera de Madrid a França, a Girona, sobre el carrer de Barcelona.”

Josep Clara “Record i presència d'un tren”
L'Arjau núm. 79, desembre 2017

1. Qui va decidir que el tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona s'havia d'acabar?

2. Com ho van aconseguir?

5.4 LES PERSONES I EL SENTIMENT DE COMIAT

 Llegeix el fragment que hi ha a continuació, va ser publicat al setmanari *Àncora* el 29 de maig de 1969:

L'últim sospir del nostre tren petit!

Sí, petit tren. Però que per molts anys aportà un bon ajut a milers de persones i fou un boníssim servidor, també pel comerç [...]

I per últim, vull dir-te, carrilet de la meva infantesa, joventut i de sempre, que encara que lluny, també formo colla amb tots aquells que et recordem, ja des d'ara, amb simpatia i enyorança.

Isabel Torrent Rabell

Nova York, abril del 1969

1. Qui escriu l'article?

2. Des d'on l'escriu?

3. Mira la data. Recordes quan va ser l'últim viatge?

4. L'article està escrit en un to molt personal i amb un sentiment especial. Quin?

5. Com parla al tren? Quines frases són les que expressen millor els sentiments de l'autora?

6. Quin és el nom afectuós que utilitza l'autora per anomenar el tren?

7. Queda algun lloc a Sant Feliu de Guíxols on se'n parli així?

6. L'ARA: El record del tren

Sumari

6.1 L'OBLIT

6.2 FEM DE PERIODISTES: TRANSFORMACIÓ I RECORDS

6.3 NOUS USOS

6.1 L'OBLIT

 Durant uns anys, les vies, els vagons, les màquines van quedar abandonades....Mira les fotografies següents de l'estació de Sant Feliu de Guíxols-són de Jordi Verrié i Faget- però nous projectes van començar i es van produir canvis i transformacions.

FEM DE PERIODISTES. En aquest capítol farem una investigació del que ha passat fins ara. Us proposem unes activitats i un parell de sortides per trobar els records del tren.

6.2 FEM DE PERIODISTES: TRANSFORMACIÓ I RECORDS

 TRANSFORMACIÓ DE LES ESTACIONS. Estudi del carrilet a la meva localitat

<i>Localitat:</i>			
<i>Què en queda del record del tren?</i>			
<i>Elements: edificis, vies, vehicles, etc.</i>	<i>Ús d'abans</i>	<i>Ús actual</i>	<i>Imatge</i>

✎ ELS RECORDS DE LES PERSONES QUE VAN VIURE EL TREN. Una de les fonts per obtenir informació és el testimoni de persones que coneixen el tren, ja sigui perquè el fan utilitzar com a viatgers o perquè hi van treballar.

1. Organitzeu una entrevista. Elaboreu un seguit de preguntes per fer a persones que haguessin pogut conèixer el tren en funcionament. Podrien ser persones que tinguessin com a mínim 8 anys quan es va acabar el servei del tren, o sigui, que haguessin nascut l'any 1960.

Els podeu preguntar quins records tenen del tren – viatges, vivències, experiències. També els podeu demanar la seva opinió de com va evolucionar el tren, de com era al final. Els podeu preguntar si van notar el canvi pels transports per carretera. També és interessant que diguin si consideren quins avantatges tenen el tren i el transport per carretera. Que us expliquin si encara els agradaria tenir el tren i quins són els motius.

2. Amb tota la informació podeu fer un mural per grups i explicar la història del tren a la vostra localitat. En un mural hi ha informació gràfica (dibuixos, fotografies, etc.) i informació escrita. La finalitat d'un mural és exposar els coneixements apresos.

Per confeccionar un mural necessitem materials com cartolina de color, fulls de paper, pega per enganxar, colors o retoladors, material per fixar a la paret (com xinxetes), llibres, material fotocopiats o escanejats, informació diversa.

COM FER UN MURAL. Passos a seguir:

- ✓ Tenir clar el tema general.
- ✓ Triar els apartats.
- ✓ Fer un guió del contingut i seleccionar o redactar la informació escrita.
- ✓ Seleccionar o elaborar la informació gràfica.
- ✓ Distribuir l'espai abans d'enganxar res. Cal calcular què hi cabrà i què no hi cabrà. Quina disposició resulta més estètica, més clara i ordenada, etc.

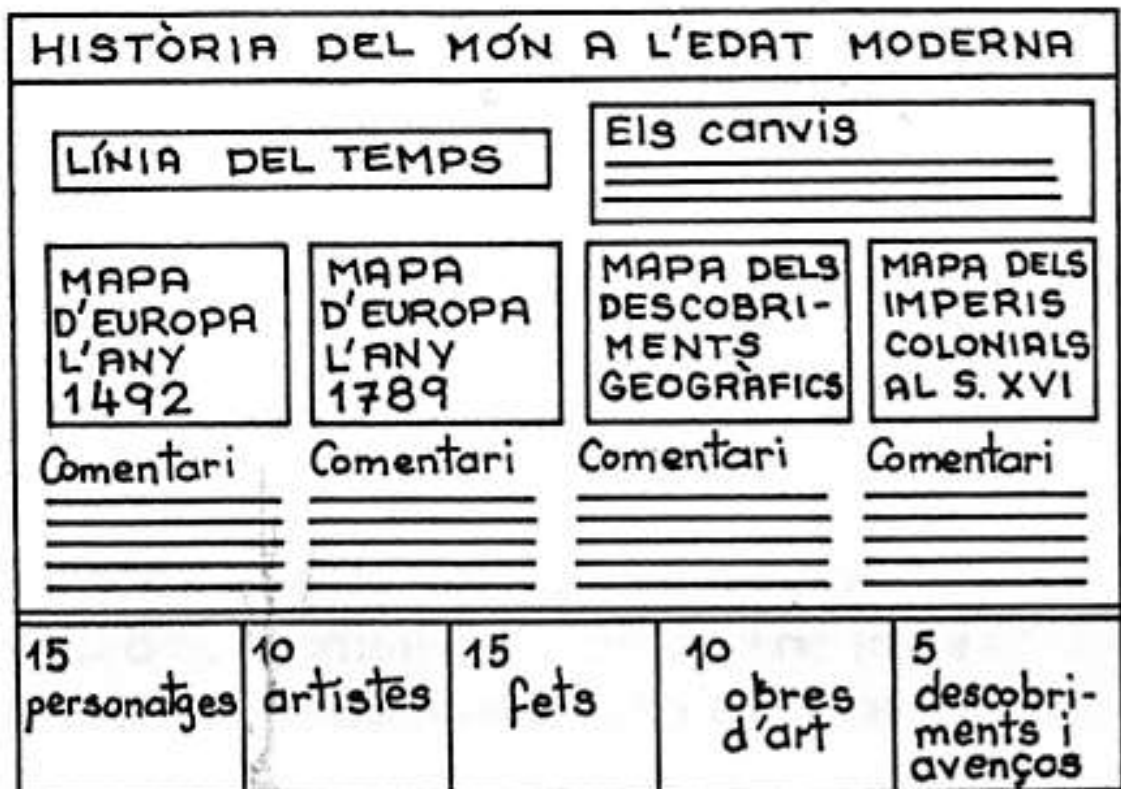
Advertiments :

Lletra: procurar escriure en lletra clara i d'una mida que es pugui llegir bé.

Colors: s'ha de tenir en compte que hi ha colors que de lluny pràcticament no es veuen.

Ortografia: abans de donar els textos per bons, cal que els repassem per evitar faltes d'ortografia.

Exemple:

FEM EL NOSTRE MURAL

AUTORIA (NOMS DELS ALUMNES QUE FORMEN EL GRUP):

TEMA O TÍTOL:

APARTATS:

IMATGES:

PROJECTE DE DISTRIBUCIÓ:

7.3 NOUS USOS

- Us proposem una sortida en bicicleta per anar des de la nostra localitat a les localitats veïnes. En aquesta excursió hi podríem anar amb els professors de Socials i de Medi Natural per conèixer millor el nostre entorn. Quin camí agafarem?

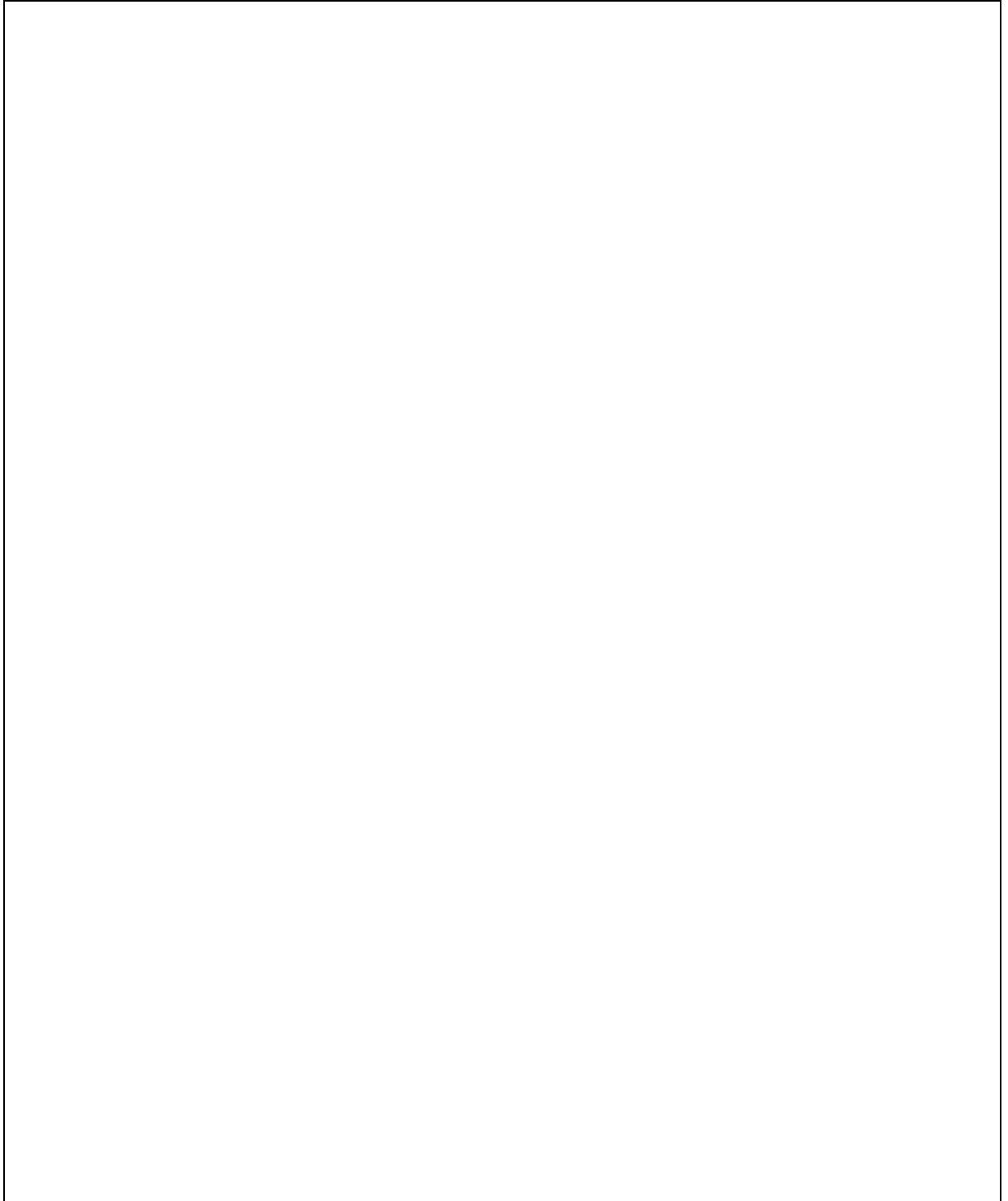

1. Què són les Vies Verdes? Per quin camí passen? Tenen alguna relació amb el camí que feia el tren?

2. Per què serveixen les Vies Verdes?

 Fes un dibuix o una redacció del que t'ha agradat més d'aquesta sortida:

PROPOSTA
DIDÀCTICA

5.3

Primària
Cicle Superior

GUÍXOLS
SOBRE
RODES
CARRETERA
I VIA